

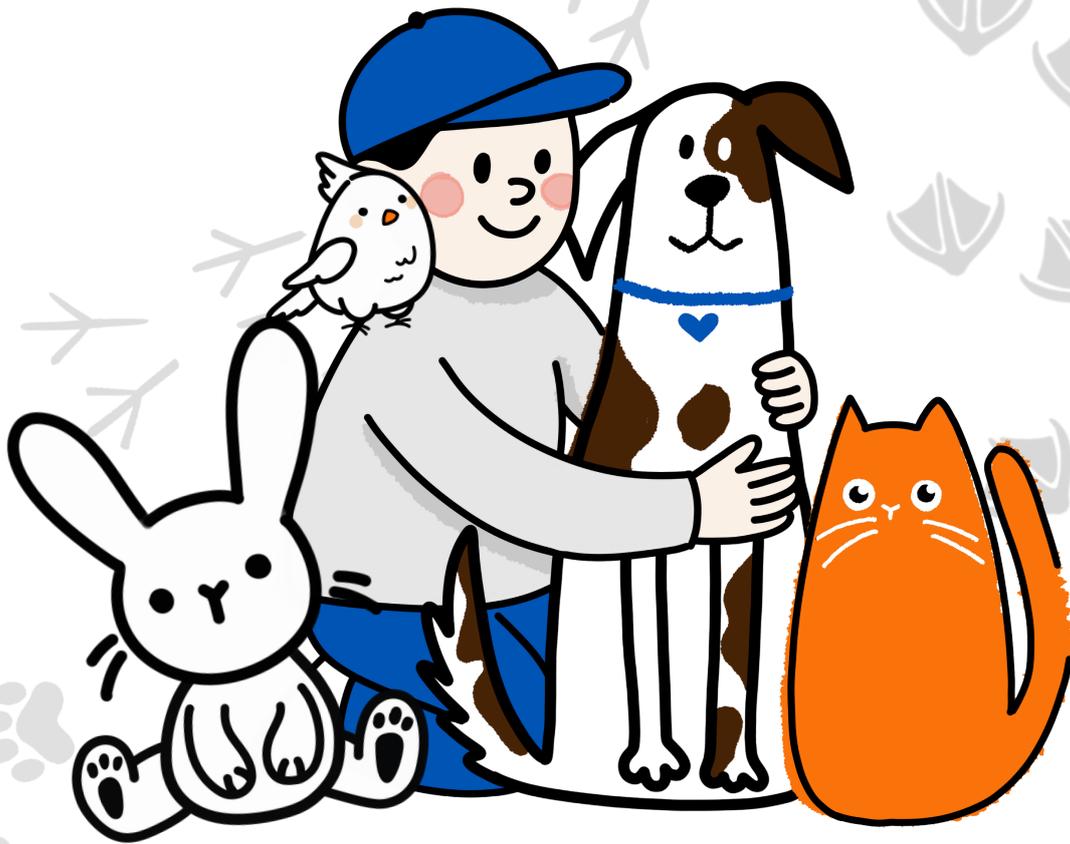
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ
МИНИСТРЛІГІ

БІРЫҢҒАЙ
ГРАНТ
ОПЕРАТОРЫ

ҰЛТТЫҚ
ВОЛОНТЕРЛІК
ЖЕЛІ

Жануарларды жақсы көретін әлем

2025 ж.

Осы үздік тәжірибелер жинағы Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің қаржылық қолдауымен «Зооволонтерлікті дамыту» басым бағыты бойынша «Kazakhstan for Animals» әлеуметтік жобасын іске асыру аясында дайындалды. Мемлекеттік грант операторы – «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КЕАҚ.

Үздік тәжірибелерді жинау және талдау бастамасы «Ұлттық волонтерлік желі» ЗТБ-мен елдің барлық өңірлеріндегі баспаналармен, бастамашы топтармен және жануарларды қорғау жөніндегі қоғамдық қорлармен серіктестікте іске асырылды.

Бұл жинақ зооволонтерлік қозғалыстардың үйлестірушілеріне, баспана басшыларына, мемлекеттік органдардың өкілдеріне, сондай-ақ жануарларға көмек көрсетудің ізгілікті және орнықты жобаларын құруға мүдделі кең жұртшылыққа және волонтерлер қауымдастығына арналған.

Жинақты әзірлеудегі мақсат – Қазақстанның 20 өңірінде (17 облыс және республикалық маңызы бар 3 қала) іске асырылып жатқан зооволонтерліктің табысты бағдарламаларын шабыттандыру және тарату.

Жоба командасы:

- Жоба жетекшісі: Камарова Г.
- Республикалық үйлестіруші: Футман Г.
- Менеджер: Жұмат Б.

Талдаушы-әдіскерлер:

- «Ұлттық волонтерлік желі» ЗТБ сарапшы-талдаушысы, тренері, автор, зерттеуші Т.-Т. Корешкова (Шолудько).
- «Ұлттық волонтерлік желі» ЗТБ жобаларындағы (соның ішінде BeSafe Kazakhstan, SAQ және т.б.) волонтерлер мен мұғалімдерге арналған оқу курстары мен құралдарының авторы-құрастырушысы, әдіскер, SAQ тренері Е. Шаихова.

Дизайн:

- Дизайнер-иллюстратор Е. Крылова.

Кіріспе ҚАМҚОРЛЫ Қ ЖҮЙЕГЕ АЙНАЛҒАН КЕЗДЕ

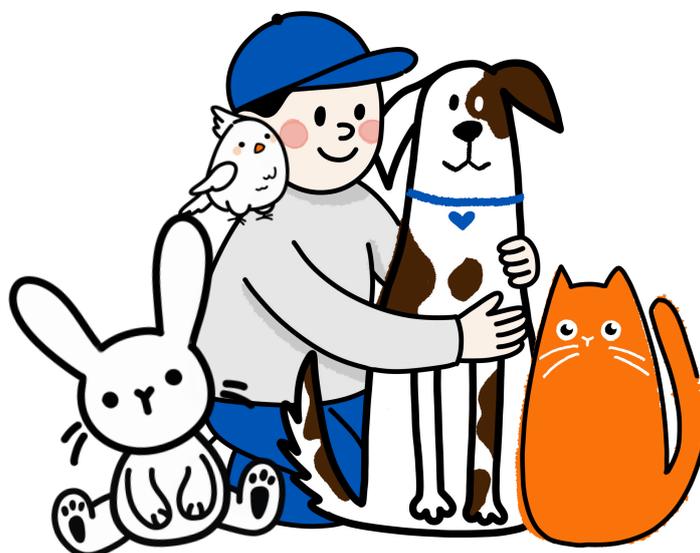
Қараңғы түнде бос көшеде мияулап көмек іздеген мысық күшігі немесе аяғы сынған ит құтқаруды қажет еткен сәтте бюрократияға уақыт жоқ. Алдарыңызда – Қазақстан Республикасындағы зооволонтерліктің 21 үздік тәжірибесінің жинағы. Олардың әрқайсысы қарапайым түсініктен туған: жануарлар сөйлей алмайды, бірақ олар мейірімді сезінеді.

Бүкіл Қазақстанды цифрлық технологиялар арқылы қамтитын «Кис-кись, найдись!» сияқты ауқымды жобадан бастап, шағын қалалардағы жергілікті бастамаларға дейін – бұл тәжірибелерді біріктіретін бір нәрсе бар: әрекет етуге деген ерік, ресурстар тапшылығы жағдайында ұйымдаса білу және ең осал жандарды қорғау қабілеті.

Қамту географиясы – Маңғыстаудың батыс далаларынан Алматының шығыс тауларына дейін, Астананың жастар орталықтарынан Степногорскінің өндірістік аймақтарына дейін. Жобалардың 67%-ы жастармен жұмыс істейді, адамгершілік өмірлік нормаға айналатын ұрпақты қалыптастыра отырып. 71%-ы стерилизация мен ағарту арқылы алдын алуға басымдық береді, яғни жануарларды трагедиядан кейін емес, оған дейін қорғау керектігін түсінеді.

Бұл тәжірибелердің ерекшелігі – олардың нақты өмір жағдайында пайда болуы. Әр жоба белгілі бір мәселемен бетпе-бет келді: толып кеткен панажайлар, жабайы жануарлардың заңсыз саудасы, жалғызбасты зейнеткерлердің мәселесі (оларға тек жануарлар мейірім мен жылу сыйлайды), қоғамның цифрлық алшақтығы. Олардың бастамашылары – өзгенің азабын көріп, «Мен көмектесе аламын» деген шешімге келген адамдар. Әр жоба әртүрлі бағыттарды біріктіреді, бірақ барлығының артында ондаған құтқарылған өмір, жүздеген оқытылған азамат және жауапкершіліктің жаңа мәдениеті тұр.

Зооволонтерліктің үздік тәжірибелерін талдау эмоцияны әрекетке, жанашырлықты жүйеге айналдыратын әмбебап тетіктерді анықтады.

СТЕРИЛИЗАЦИЯ ТАКТИКА ЕМЕС, СТРАТЕГИЯ

21 жобаның 14-і ҰСВҚ бағдарламасына (ұстау - стерилизация - вакцинация - қайта жіберу) сүйенеді. Бұл жеке жануарды эмоциямен құтқару емес, популяцияны ғылыми негізде бақылау. «UMIT MANGISTAU» қоры дәлелдеді: бір кәсіби команда ауқымды құрылымдардан тиімдірек.

АЛДЫ Н АЛУ ҚҰТҚАРУДАН АРЗАН

7 жоба әлеуметтік осал топтармен жұмыс істеп, аз қамтылған үй жануарлары иелеріне қаңғыбас жануарлар санының артуына жол бермеуге көмектеседі. «Дай лапу, друг» жобасы көрсетті: тәуекел тобындағы отбасының үй жануарын стерилизациялауға жұмсалған қаражат қала үшін оны ұстау мен көбейген ұрпағын аулауға кететін шығынды үнемдейді.

ЖАСТАР ӨЗГЕРІ СТЕРДІ Ң МУЛЬТИПЛИКАТОРЫ

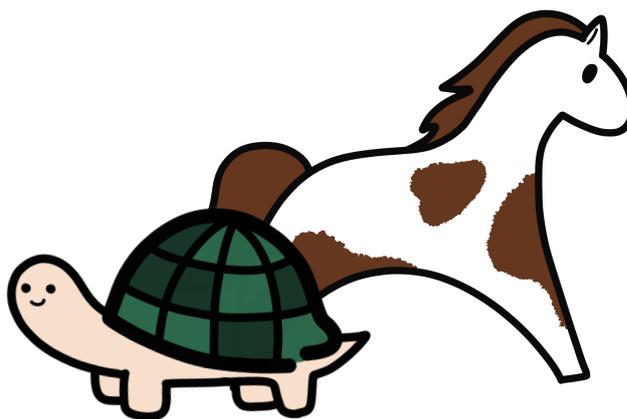
14 жоба жастарды белсенді түрде тартады – студент-волонтерлерден бастап мектеп оқушыларына дейін. Бұл тек жұмыс күші емес, қоғамдағы жаңа моральды қалыптастыру. Жас адам алғаш рет жануарды құтқарғанда, ол мұны норма ретінде қабылдап, оны отбасы мен қоғамға таратады.

ӨМІ РДІ ҚОРҒАУДАҒЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

3 жоба IT-шешімдерді қолданады – жоғалған жануарларды іздеуге арналған жасанды интеллекттен бастап, асырап алу үшін цифрлық платформаларға дейін. «Кис-кись, найдись!» және «Adoptly» көрсетті: XXI ғасырдағы волонтерлік – бұл тек физикалық еңбек емес, сонымен қатар код, дизайн және маркетинг.

ЖАҢА ФОРМАТТАҒЫ АҒАРТУ

9 жоба ағартуға басымдық береді – сторителлинг пен арт-жобалардан бастап университеттердегі ғылыми зерттеулерге дейін. «Мен жануарларды жақсы көремін» қайырымдылық бояғышы адамдарға жол көрсетілсе, жақсылыққа инвестиция салуға дайын екенін дәлелдеді.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚ ТИІМДІ РЕК ӘРЕКЕТ ЕТЕДІ

Степногорскідегі «Спаси меня» және Лисаковскідегі «Кошкин Дом» панажайлары: жергілікті белсенділердің шағын командасы дағдарыс кезінде қолданыстағы тетіктерден көбірек нәтиже бере алатының көрсетті. Көлденең байланыстар тік иерархиядан тиімді болды.

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ӨМІРСАЛТЫНА АЙНАЛАДЫ

«ÖmirFest» және «Котобусики» фотостудиясы сияқты жобалар жануарларға көмектесу құрбандық емес, қуаныш пен мағына көзіне айналатынын дәлелдейді. Бұл зооқорғаудың бейнесін өзгертеді - ауыр және қараңғыдан шығармашылық пен шабытқа қарай.

ҚИЫНДЫҚТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ШЕШІМДЕРІ

Қазақстандағы зооволонтерліктің басты мәселесі – күш-жігердің бытыраңқылығы. Ондаған бастама бір-бірін білмей, қатар жұмыс істейді. Алайда үздік тәжірибелер шешім орталықтандыруда емес, желілік өзара әрекеттестікте екенін көрсетеді. «Adoptly» платформасы мен Полина Султанованың зерттеуі бөлшектенген элементтерді біртұтас экожүйеге біріктіре бастады.

Қаржыландыру тапшылығы – тұрақты мәселе. Бірақ жобалар креативті шешімдер табуда: әлеуметтік кәсіпкерлік («Мен жануарларды жақсы көремін»), бизнес-кеңістікті пайдалану («Котобусики»), ірі бизнеспен серіктестік («Кис-кись, найдись!» - Whiskas пен 2GIS қолдауымен). Волонтерлер өз тиімділігін ісімен дәлелдеді, ал бизнес оларды өтініш білдіруші емес, серіктес ретінде көре бастады.

Кәсіби күйіп кету – жоба көшбасшылары үшін жасырын қауіп. Үздік тәжірибелер жауапкершілікті бөлісуге, жеке қаһармандықтан гөрі командалар құруға және волонтерлердің тұрақты ротациясын қамтамасыз етуге үйренуде. Бір қалада төрт түрлі жобаны жүзеге асырған Елена Муканова масштабтау тек делегирлеу арқылы мүмкін екенін көрсетті.

НЕГІЗГІ АШЫЛУ

Зооқорғау саласындағы волонтерліктің парадоксы: біз қаншалықты тиімді болсақ, соншалықты аз қажет боламыз. Ең үлкен жеңіс - алдын алынған трагедия, көшеге түспей тұрып құтқарылған жануар, мектеп қабырғасынан қалыптасатын мейірім мен жауапкершілік мәдениеті. Бұл 21 тәжірибе эволюцияны көрсетеді: жеке жануарларды құтқарудан қаңғыбастықтың жүйелі алдын алуына, өзіне зиян келтіре жұмыс істеуден тұрақты модельдерге, жалғыз энтузиастардан кәсіби командаларға дейін.

Волонтерлер енді тек жедел көмекпен шектелмейді – олар жауапкершілік мәдениетін қалыптастырады, онда әр адам түсінеді: жануар - зат та емес, ермек те емес, ол - құрметке лайық өмір.

Болашақ - зооволонтерлік бастамаларды азаматтық қорғау мен мемлекеттік саясаттың жалпы жүйесіне біріктіруде. Мемлекетке бәсекелес ретінде емес, ізгілікті қоғам құрудағы тең серіктес ретінде.

Бұл жинақтағы әрбір тәжірибе өзгенің қайғысын көріп, «Бұлай болмауы керек» деген бір адамнан басталды. Олар ғажайыпты күтпеді – өздері сол ғажайыпқа айналды.

Осы оқиғаларды оқи отырып, сіз де сол серпілісті сезінуіңіз мүмкін. Бәлкім, өз қалаңызда панажай ашқыңыз келер, жануарларды іздеуге арналған қосымша жасағыңыз келер немесе жай ғана аулаңыздағы мысықтарды құтқарудан бастарсыз. Бұл үндеуді елемеңіз.

Жануарлар әлі де ең осал тіршілік иелері болып қала беретін әлемде әрбір оқытылған волонтер, әрбір құтқарылған өмір – адамгершілік адамзат қоғамының табиғи нормасына айналатын болашаққа қосылған үлес.

ВЕТЕРИНАРНАЯ СЛУЖБА

«Біз Біргеміз» волонтерлік ұйымы

Аймақ: Жамбыл облысы (Тараз қ.)

Бағыттары: ветеринарлық көмек, ағарту

Жетекші: Жылысбаев Ернар Нурболович

Білемін - демек көмектесемін

Иесіз жануарларға қолжетімді ветеринарлық қызметтерді құру бастамасы. Жоба волонтерлікке жас мамандарды тартып, иесіз жануарларды диагностикалау мен емдеуге бағытталған.

«ГУМАННАЯ ЗАБОТА», инфрақұрылымдық қолдау жобасы

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: жануарлар санын гумандық бақылау (стерилизация), әлеуметтік көмек, ағарту

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

Үй жануарларын стерилизациялау - әлеуметтік қолдау

Өскемен қаласындағы төрт жеке панажайдағы, сондай-ақ әлеуметтік осал топтарға тиесілі үй мысықтары мен иттерін (ұрғашыларын) тегін стерилизациялауға бағытталған жоба. Бастама «Жануарларға жауапты қарау туралы» Заңды іске асыру аясында қаңғыбас жануарлар санын азайтуды көздейді.

«ДАЙ ЛАПУ, ДРУГ», әлеуметтік жоба

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: зооволонтерлік арқылы әлеуметтік қолдау, жануарлар санын бақылау

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

Жануарлардың өмірі - сүйікті иелерімен бірге

Әлеуметтік осал отбасыларда тұратын үй жануарларын тегін стерилизациялау арқылы қаңғыбас жануарлар мәселесін алдын ала шешуге бағытталған жоба.

«ДОБРО В КАЖДУЮ ЛАПКУ!»

Neotech Digital School мектептік қайырымдылық науқан

Аймақ: Астана қ.

Бағыты: қаңғыбас жануарларға арналған панажайға көмек

Жетекші: Исасеитова Айнаш Толеубековна

Үйлестіруші: Айнаш Толеубековна Исасеитова

Зооволонтерлікке алғашқы қадамдар

Елордадағы қаңғыбас жануарлар панажайына гуманитарлық көмек жинауға бағытталған мектептік қайырымдылық науқан. Балаларда жанашырлық пен эмпатияны дамытуға бағытталған бұл жоба мектеп әкімшілігін, педагогтерді, оқушыларды және ата-аналарды біріктіріп, уақыт өте келе мектеп ішіндегі жүйелі волонтерлік қозғалысқа айналды.

«ДОБРЫ Е СЕРДЦА», волонтерлік қозғалыс

Рудный құрылыс және көлік колледжі студенттерінің бастамашыл тобы

Аймақ: Восточно-Казахстанская обл. (г. Рудный)

Бағыты: жануарлар панажайына физикалық көмек

Жетекші: Горшкова Тамара Андреевна

Жақсылықты дәл қазір және осы жерде жасау керек

Carpe Diem латын ұранымен 35 белсенді қатысушыны біріктіретін студенттік қозғалыс. Топ мұқтаж жандарға қуаныш пен жылу сыйлау секілді маңызды адами міндетті орындайды: қарттар мен балалар үшін шығармашылық бағдарламалар ұйымдастырады, сондай-ақ қалалық жануарлар панажайына физикалық көмек көрсетеді.

«КИС-КИСЬ, НАЙДИСЬ!»

Цифрлық сервис (телеграм-бот @GdeKotBot)

Kare.kz жануарларды қорғау қоры, Ogency және JAM Agency креативті агенттіктері Whiskas, 2GIS, CITIX, Magnum қолдауымен

Аймақ: бүкіл Қазақстан (Алматы, Астана және т.б.)

Бағыттары: IT-шешімдер, Smart City, жоғалған жануарларды іздеу

«Ақылды қала» жануарларға үйіне оралуға көмектеседі

Нейрожелілерді, Telegram-ботты және қалалық цифрлық инфрақұрылымды қолданатын жоғалған мысықтарды іздеудің инновациялық экожүйесі. Сервис жануар жоғалған аймақта онлайн-карталар мен көше смарт-тақталарында хабарландыруларды таратуға мүмкіндік береді.

«КОТ ОБУСИКИ»

Lighthub фото және видеостудиясы (негізін қалаушының жеке бастамасы)

Аймақ: Алматы қ.

Бағыты: қаңғыбас мысықтарға көмек

Бастамашы: Головина Валентина

Жеке эмпатия 500 мысық үшін мүмкіндікке қалай айналған

Жалдаулы фотостудия базасында жүзеге асырылатын қаңғыбас мысықтарды құтқару, емдеу және жаңа үй табуға бағытталған жоба.

Қызметті кеңейту және қолдау үшін блог жүргізу, сондай-ақ әшекей бұйымдарын сату қолданылады.

«КОШКИН ДОМ» панажайы

«Право на жизнь» волонтерлер бастамашыл тобы

Аймақ: Қостанай облысы (Лисаковск қ.)

Бағыттары: панажайды қайта ұйымдастыру, волонтерлік менеджмент, дағдарысқа қарсы басқару

Қала тұрғындары панажайды қалай құтқарды

Жергілікті панажайды жабылып қалудан құтқаруға арналған дағдарысқа қарсы жоспар ретінде пайда болған бастама. Жоба қала тұрғындарының күшімен қайта ұйымдастыруды сәтті жүзеге асырып, жануарларға жүйелі күтім жасауды жолға қойды және жеке-дара көшбасшылықтың орнына тиімді волонтерлік менеджментті енгізді.

ҰСВҚ бағдарламасы

«UMIT MANGISTAU» қоғамдық қоры

Аймақ: Маңғыстау облысы

Бағыттары: жануарлар санын жүйелі бақылау (ҰСВҚ), емдеу және оңалту

Жетекші: Лыткина Меруерт Аманжоловна

Жақсылық көпке тарайды

2022 жылы құрылған қор қаңғыбас жануарлар санын реттеуде ҰСВҚ арқылы жүйелі тәсілді іске асырады. Негізгі бағыт - ауыр жарақаты мен ауруы бар жануарларды құтқару және емдеу, сондай-ақ ізгі қоғам қалыптастыру мақсатындағы ағартушылық жұмыс.

«Я ЛЮБЛЮ ЖИВОТНЫ Х» қайырымдылық бояғышы

Алия Веделих

Аймақ: бүкіл Қазақстан (15 қаладағы серіктестер)

Бағыттары: әлеуметтік кәсіпкерлік, фандрайзинг, ағарту

Өмірді құтқаратын шығармашылық

Балаларға арналған бояғыш кітапты жасау және сату жобасы, одан түскен қаражат тікелей панажайлар мен ветеринарлық клиникаларға бағытталады. Бастама шығармашылықты, балаларда эмпатияны тәрбиелеуді және Қазақстан бойынша жануарларды стерилизациялау мен емдеуге қаржылай қолдауды біріктіреді.

«СЕНЬОР ФРЕНД», әлеуметтік жоба

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: зооволонтерлік арқылы әлеуметтік қолдау, жануарлар санын бақылау

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

Үй жануарларын стерилизациялау - әлеуметтік қолдау

60 жастан асқан егде жастағы адамдарға тиесілі үй жануарларын тегін стерилизациялау арқылы қараусыз жануарлар санын гумандық жолмен қысқартуға бағытталған бастама. Жоба зейнеткерлер жиі тап болатын таңдауды шешеді: өз қажеттілігі ме, әлде үй жануарының ветеринарлық күтімі ме.

«СЕРДЦЕМ К ЛАПКЕ: балаларда үй жануарларына ізгі қарым-қатынасты тәрбиелеу»

«Серғали-Түркістан» өңірлік қоғамдық бірлестігі

Аймақ: Шымкент қ.

Бағыттары: ағарту, жануарларды қорғау

Жетекші: Усманова Шолпан Абдыфаритовна

Жақсылық - кездейсоқтық емес, күнделікті таңдау

Бастауыш сынып жасындағы балаларға арналған білім беру жобасы, мақсаты - үй жануарларына ізгі қарым-қатынасты қалыптастыру. Ойын-квесттер мен кинологтармен тәжірибелік сабақтар арқылы балалар жануарлармен қауіпсіз әрекеттесуді үйренеді, бұл болашақта қаңғыбас жануарлардың пайда болуын алдын алуға ықпал етеді.

«СТАСИ МЕНЯ»

Аймақ: Ақмола облысы (Степногорск қ.)

Бағыттары: қаңғыбас иттер панажайын қолдау, жауапты қарым-қатынасты ілгерілету, стерилизация

Үйлестіру: бөлінген жауапкершілік (Татьяна Мартынова, Сергей және Светлана Зубовы және т.б.)

Үміт пен сенім біріктіргенде

Коммуналдық-қоймалық аймақта орналасқан жеке панажайды қолдауға бағытталған жоба, онда бұрынғы үй иттері мен көше иттерінен болған 120-дан астам ит тұрады. Волонтерлердің бастамашыл тобы өз қаражаты мен қайырымдылық қаражаттары есебінен жануарларды азықпен, еммен және баспанамен қамтамасыз етіп, іс жүзінде мемлекеттік балама болмаған жағдайда жануарлар санын гумандық бақылау функциясын атқарады.

«СТОП БЕЗДОМНЫМ КОТИКАМ»

Аймақ: г. Алматы

Бағыты: ҰСВҚ жүйесі арқылы қаңғыбас жануарлар санын бақылау

Жетекші: Сағынбек Шыңғысхан Серікұлы

Қаңғыбас мысықтар санын азайтудың ізгі жолы

Көше мысықтарының популяциясын стерилизация әдісімен гумандық түрде қысқартуға бағытталған волонтерлік бастама. Жоба «Ұстау - Стерилизация - Вакцинация - Қайтару» (ҰСВҚ) жүйесі бойынша жұмыс істейді және аз қамтылған жануар иелеріне көмек көрсетіп, үй жануарларының жоспарланбаған төлі арқылы көшедегі жануарлар санының артуына жол бермейді.

«ҚР-ДАҒЫ ҚАҢҒЫ БАС ЖАНУАРЛАР МӘСЕЛЕСІН БАҒАЛАУ» зерттеуі

Султанова Полина Флёровна, тәуелсіз волонтер

Аймақ: Қазақстан Республикасы (әртүрлі қалалар тұрғындарына сауалнама)

Бағыттары: қоғамдық пікірді талдау, зоомәселелерді жүйелі шешуге арналған ұсынымдар әзірлеу

Жануарларға қарым-қатынас - қоғамның кемелділігінің көрсеткіші

Жеке энтузиазммен жүргізілген талдамалық зерттеу (2024 жылғы тамыз - 2025 жылғы ақпан). Мақсаты - Қазақстан бойынша 539 респонденттің пікірін жинап, жүйелеу және бытыраңқы бастамалардан жануарларға ізгі қарым-қатынас саласындағы ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияға көшуге қажетті базаны қалыптастыру.

«ХВОСТАТЫ Е СУДЬБЫ», әдеби-ағартушылық жоба

VolteQ волонтерлік ұйымы

(Айыпова Жанелдің жеке бастамасы)

Аймақ: Қазақстан Республикасы

Бағыттары: гуманизмді тәрбиелеу, ақпараттық зооволонтерлік

Жетекші: Айыпова Жанел Аманжоловна

Жақсы сөздің күші

Құтқарылған және қаңғыбас иттер мен мысықтардың нақты оқиғаларына арналған кітап жасау арқылы немқұрайлылықпен күресуге және жануарларға ізгі қарым-қатынасты қалыптастыруға бағытталған жоба. Бастама Ұлттық волонтерлік желінің қолдауымен мемлекеттік грант аясында іске асырылады.

«ÖMIR FEST», экофестиваль

Аймақ: Алматы қ.

Бағыттары: іс-шаралық волонтерлік (Event), зооқорғауды және этикалық өмір салтын танымал ету

Үйлестіруші: Хасанова Альфия Рашидовна

Қалалық фестиваль тұтыну мәдениетін өзгертеді

Экология мен зооқорғауды отбасылық мереке форматында біріктіретін ауқымды қалалық іс-шара. Фестиваль панажайларға қаражат жинау үшін тегін алаң ұсынып, зооволонтерлікке деген көзқарасты «өтініш білдіруден»

позитивті әрі жасампаз форматқа өзгертеді.

«ADOPTLY»

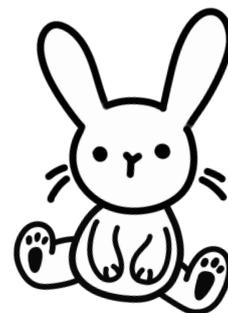
Цифрлық платформа

Аймақ: Қазақстан Республикасы (цифрлық кеңістік)

Бағыттары: IT-волонтерлік, зооқорғауды цифрландыру

Жануарларға арналған IT-маркетплейс

Қазақстан бойынша панажайлар мен жеке кураторлардағы жануарлардың анкеталарын біріктіретін мамандандырылған онлайн-агрегатор. Ақылды сүзгілер мен интуитивті интерфейс жануарды табу және асырап алу процесін жеңілдетеді.

«ANIMAL LAW» орталығы

Maqsut Narikbayev University Әкімшілік және неміс құқығы ғылыми мектебінің құрылымдық бөлімшесі

Аймақ: Астана қ. (ықпалы - республикалық)

Бағыттары: интеллектуалдық волонтерлік (Pro bono), ғылыми зерттеулер, зооқорғау саласындағы құқықтық ағарту

Жануарлар құқығын қорғаудағы интеллектуалдық волонтерлік

Аймақ үшін бірегей ғылыми-құқықтық орталық: университет базасында іргелі зерттеулер жүргізу және Pro bono сараптама ұсыну үшін құрылған.

Орталық заңнаманы жетілдірумен және жануарлар құқығын қорғауға маманданатын заңгерлерді даярлаумен айналысады.

«TASBAQA» табиғатты қорғау қоры

Аймақ: Қазақстан Республикасының оңтүстік және батыс аймақтары (ағартушылық қызмет - бүкіл ел)

Бағыттары: биоалуантүрлілікті сақтау, жабайы жануарларды оңалту, экологиялық ағарту

Ортаазиялық тасбақаны құтқару миссиясы

Табиғаттан заңсыз алынуы және үй жағдайында дұрыс күтім жасалмауы салдарынан зардап шеккен ортаазиялық тасбақаларды құтқаруға және оңалтуға бағытталған жоба. Қор жануарларды емдеумен, оларды табиғи ортаға қайтарумен және биоалуантүрлілікті сақтау үшін халықты ағартумен айналысады.

ВРЕМЯ СЛЫШАТЬ ТЕХ, КТО НЕ ГОВОРИТ

«AmanZhol и K» қоғамдық қоры

Бағыттары: зоотерапия, әлеуметтік қолдау, зооволонтерлік

Жетекшілер: Джекебаева Дильназ Сакеновна (ҚҚ жетекшісі) және Джекебаева Гульзада Амантаевна (әлеуметтік сала маманы, БҰҰ волонтері)

Жалғыздыққа қарсы зоотерапия

Қарт адамдарға және мүгедектігі бар адамдарға жануарлармен терапиялық қарым-қатынас арқылы психологиялық қолдау көрсетуге бағытталған бастама. Жобаның ерекшелігі - процеске құтқарылған, тасталған жануарларды тарту: бейімделуден кейін олар «төрт аяқты терапевтерге» айналады.

Білемін - демек көмектесемін

ВЕТЕРИНАРНАЯ СЛУЖБА

«Біз Біргеміз» волонтерлік ұйымы

Аймақ: Жамбыл облысы (Тараз қ.)

Бағыттары: ветеринарлық көмек, ағарту

Жетекші: Жылысбаев Ернар Нурболович

E-mail: madeshova64@bk.ru

Иесіз жануарларға қолжетімді ветеринарлық қызметтерді құру бастамасы. Жоба волонтерлікке жас мамандарды тартып, иесіз жануарларды диагностикалау мен емдеуге бағытталған.

Тараз қаласында жастар волонтерлік қозғалысы белсенді дамып келеді, оның жарқын өкілдерінің бірі – Ернар Нурболович Жылысбаев. 1999 жылы туған ол шамамен 100-ге жуық бейжай қарамайтын белсенділерді біріктіретін «Біз Біргеміз» волонтерлік ұйымы аясындағы «Ветеринарная служба» жобасын басқарады. Жобалық қызметтегі екі жылдық тәжірибесіне сүйене отырып, Ернар мен оның командасы үйсіз жануарлар мәселесіне жүйелі тұрғыдан қарауға шешім қабылдады, өйткені жай ғана жанашырлық жеткіліксіз, кәсіби көмек қажет екенін түсінді.

Жобаның негізгі миссиясы – төрт аяқты жануарлардың өмір сапасын арттыру және қоғамда оларға деген гумандық қарым-қатынасты қалыптастыру. Команда көшеде қалған жануарларға емдеу және диагностика жүргізу үшін қолжетімді әрі сапалы ветеринарлық қызметтерді ұйымдастыруға ұмтылады. Жоба сонымен қатар маңызды тәрбиелік функция атқарады: жастар арасында жануарларға жауапкершілікпен қарау мәдениетін нығайтып, аймақта волонтерлік қозғалыстың дамуына ықпал етеді.

Қазіргі кезеңде команда көмек көрсетуге қажетті негізгі ресурстарға ие, оның ішінде адамдар, ғимарат және жабдықтар бар. Ернардың айтуынша, жұмысты бастағанда ол жануарлармен тікелей жұмыс істеуде қиындықтар болады деп күткен, алайда іс жүзінде бұл үдеріс түсінікті болып, айтарлықтай кедергілер туғызбаған. Жоба міндеттерін жүзеге асыру барысында ол өз тәжірибесіне және қолда бар мүмкіндіктерге сүйенеді.

«Ветеринарная служба» жобасын одан әрі дамыту және нәтижелерін кеңейту үшін командаға серіктестер желісін ұлғайту қажет. Ернар мұндай бастамалардың табысты болуы кез келген аймақта мүмкін екеніне сенімді, алайда ол жергілікті ветеринарияның даму ерекшеліктерін мұқият талдауды талап етеді. Оның бастаушы волонтерлерге беретін басты кеңесі қарапайым әрі нақты: ешқашан берілмеу және өз идеяң үшін соңына дейін күресу. Осындай ұстаным «Біз Біргеміз» ұйымындағы жас белсенділерге алға жылжуға күш береді.

Үй жануарларын стерилизациялау - әлеуметтік қолдау «ГУМАННАЯ ЗАБОТА», инфрақұрылымдық қолдау жобасы

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: жануарлар санын гумандық бақылау (стерилизация), әлеуметтік көмек, ағарту

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

E-mail: jeliena.mukanova@mail.ru

Инстаграм: @pravo_na_ghizn, @543_lena_milena

Өскемен қаласындағы төрт жеке панажайдағы, сондай-ақ әлеуметтік осал топтарға тиесілі үй мысықтары мен иттерін (ұрғашыларын) тегін стерилизациялауға бағытталған жоба. Бастама «Жануарларға жауапты қарау туралы» Заңды іске асыру аясында қаңғыбас жануарлар санын азайтуды көздейді.

Елена Леонидовна Муканова (Өскемен қаласы) - зооволонтерліктің әлеуметтік маңызы бар миссия екенін терең түсінудің жарқын үлгісі. Жануарларға жауапкершілікпен қарау саласындағы қоғамдық инспектор ретінде және волонтерлікте он жылдан астам тәжірибесі бола отырып, ол үшінші жыл қатарынан қаңғыбас жануарлар мәселесін гумандық жолмен шешуге бағытталған жобаларды табысты жүзеге асырып келеді. 2025 жылы оның бастамасы «Гуманная забота» жобасы аясында жалғасын тапты.

Жобаның басты мақсаты – баспаналарда немесе адамның қамқорлығында жүрген үй жануарларын стерилизациялау арқылы қаңғыбас жануарлар санын азайту. Елена барлық қаңғыбас иттер мен мысықтар бұрын үйде болған жануарлар немесе олардың ұрпағы екеніне сенімді, сондықтан жұмыс ең алдымен иелерінен басталуы тиіс деп есептейді. Жоба табысы төмен, әлеуметтік тұрғыдан осал топтарды қолдауға бағытталған, себебі олардың шектеулі кірісі қымбат операцияны төлеуге мүмкіндік бермейді. Бұл санаттағы адамдар көбіне күнделікті өмірге аса қажет заттарды сатып алу мен үй жануарын стерилизациялау арасында таңдау жасауға мәжбүр болады, ал бұл таңдау көп жағдайда жануардың пайдасына шешілмейді.

«Гуманная забота» жобасы кешенді шешім ұсынады. Бір жағынан, ол әлеуметтік тұрғыдан осал топтағы үй жануарларының иелеріне қаржылық ауыртпалықты жеңілдетіп, қажетсіз ұрпақтың пайда болуына жол бермейді. Екінші жағынан, стерилизация ең шығынды бағыттардың бірі болып саналатын қаладағы төрт жеке баспанаға өмірлік маңызы бар көмек көрсетеді. Жобаны іске асыру нәтижесінде 22 итті (оның ішінде 8-і баспаналардан) және 30 мысықты стерилизациялау жоспарланып отыр, сондай-ақ әлеуметтік осал санаттағы 44 иеге және төрт баспанаға қолдау көрсетіледі. Операциялар жануарларға ең жақсы жағдай жасалған, қаланың ең заманауи клиникасында жүргізіледі.

Елена Леонидовна жобаны әзірлеу мен іске асыруда дербес әрекет етіп, өз ресурстарына – уақытына, біліміне және жеке қаржысына сүйенеді. Оның командасында тұрақты түрде жануарларды құтқарумен, емдеумен, вакцинациялаумен және оларға жаңа үй табумен айналысатын шамамен 30 адам бар. Күнделікті жұмысында Елена жергілікті атқарушы органдармен белсенді байланыс орнатады, қатыгездікке ұшыраған жануарларды қорғап шығады және әлеуметтік желілерде ағартушылық жұмыс жүргізеді. Ол зооволонтер міндетті түрде адамға да көмекке келеді деп сенеді, өйткені оның эмпатия деңгейі өте жоғары болады.

Ағартушылық – Елена мен оның командасының бастамашыл қызметінің тағы бір маңызды бағыты. Олар балаларды «таза парақ» деп санайды және олардың қандай болып қалыптасатыны – жанашыр немесе бейжай, мейірімді немесе қатыгез, жауапты немесе немқұрайлы болуы ересектерге байланысты екеніне сенімді. Сондықтан ересектер балалар үшін дұрыс үлгі көрсетуі тиіс.

Мұндай әлеуметтік маңызы бар қызметті жалғастыру үшін тұрақты қаржыландыру қажет, өйткені тұрғындардан келетін өтініштер саны жобаның бюджетінен жиі асып түседі. Соған қарамастан, Елена Муканова гранттық қолдауды, волонтерлермен және БАҚ-пен ынтымақтастықты пайдалана отырып, қоғам санасын гумандық пен жауапкершілікке қарай өзгерту жолында жұмысын жалғастырып келеді. Ол жаңадан келген волонтерлерді тәжірибелі әріптестерден кеңес сұраудан қорықпауға, дамуға, жергілікті атқарушы органдарға жүгінуге, көмектің негізінде ең алдымен мейірімді жүрек жататынын ұмытпауға және тіпті бір ғана игі істің біреудің өмірін өзгерте алатынына сенуге шақырады.

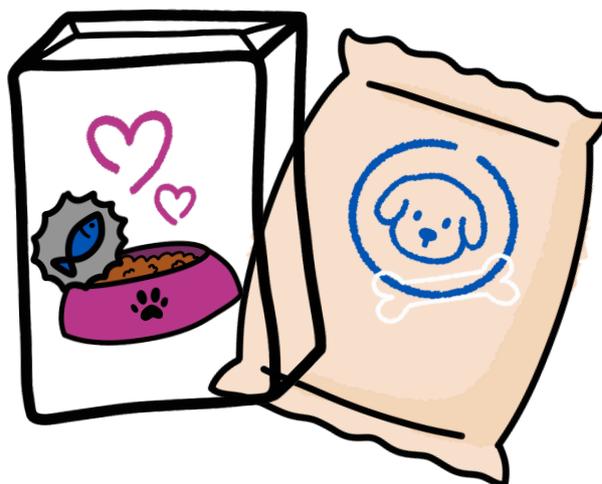
❤️ 51 💬 6 📌

👤 Нравится dvoryaninuk и другим
543_lena_milena Ребята из Павлодара ❤️

Те, кто делает историю семимильными шагами 🚗 🚚

В командировке по ВКО 🚗 🚚
по приглашению Елены @dosym_oscemen 🙌

Выйдя из зоны комфорта
за 8 рабочих дней
простерилизовали 2 5 6 животных 🐾 🐾 🐾

Жануарлардың өмірі - сүйікті иелерімен бірге

«ДАЙ ЛАПУ, ДРУГ», әлеуметтік жоба

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: зооволонтерлік арқылы әлеуметтік қолдау, жануарлар санын бақылау

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

E-mail: ieliena.mukanova@mail.ru

Инстаграм: @pravo_na_ghizn, @543_lena_milena

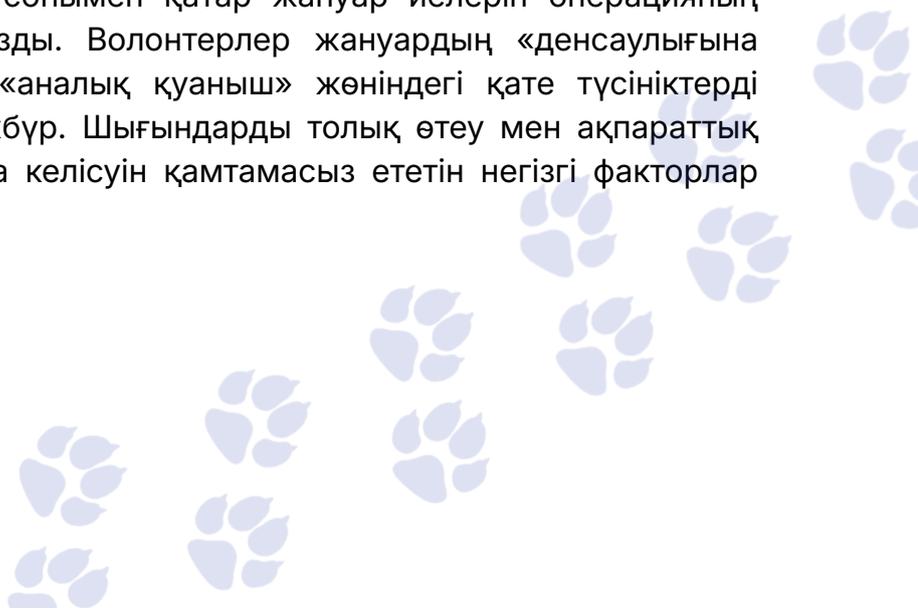

Әлеуметтік осал отбасыларда тұратын үй жануарларын тегін стерилизациялау арқылы қаңғыбас жануарлар мәселесін алдын ала шешуге бағытталған жоба.

Елена Леонидовна Муканова, көпжылдық тәжірибесі бар волонтер және жануарларға жауапкершілікпен қарау саласындағы қоғамдық инспектор, қаңғыбас жануарлар саны негізінен қажетсіз болып қалған үй жануарларының ұрпағы есебінен артып отырғанын айтады. Осы сенімге және өз тәжірибесінде дәлелденген нәтижелерге сүйене отырып, Елена «Дай лапу, друг» жобасын іске қосты. Жоба мәселені түп-тамырынан шешуге бағытталған және әлеуметтік тұрғыдан осал топтармен жұмыс істеуді көздейді.

Бұл санаттағы отбасылар жануарларын жақсы көреді, алайда көбіне үй жануарларына ветеринарлық қызмет көрсетуге қаржылық мүмкіндігі болмайды және өздеріне ең қажетті заттарды сатып алу мен ветеринарға бару арасында таңдау жасауға мәжбүр. Соның салдарынан үй жануарлары стерилизациядан өтпейді, ал олардың қажетсіз ұрпағы қаңғыбас жануарлар қатарын толықтырады. «Дай лапу, друг» жобасы алдын алу қағидатына негізделген: Елена және оның волонтерлер командасы қауіп тобындағы отбасыларды анықтап, олардың үй жануарларына тегін стерилизация жасауды ұсынады. Негізгі мақсат – «Жануарларға жауапкершілікпен қарау туралы» заңға қатаң сәйкес қадағалаусыз жануарлар санын гумандық жолмен азайту.

Кейде белсенділердің жұмысы қаржылық көмектен әлдеқайда ауқымды болады. Бұл – күрделі коммуникациялық үдеріс, онда тек операция мен тасымалдау шығындарын жабу ғана емес, сонымен қатар жануар иелерін операцияның қажеттілігіне сендіру де маңызды. Волонтерлер жануардың «денсаулығына зиян» туралы мифтерді және «аналық қуаныш» жөніндегі қате түсініктерді сабырмен жоққа шығаруға мәжбүр. Шығындарды толық өтеу мен ақпараттық қолдау иелердің стерилизацияға келісуін қамтамасыз ететін негізгі факторлар болып табылады.

Жоба аясында 20 жануар стерилизациядан өтті, алайда қала үшін әлеуметтік және экономикалық әсері өте жоғары. Бір жануарды стерилизациялауға кететін шығын оның ықтимал ұрпағын бірнеше жыл бойы аулау мен ұстауға жұмсалатын шығыннан ондаған есе аз. Осылайша жоба жануарларды қаңғыбас тағдырдан құтқарып қана қоймай, гумандық тәсілдің экономикалық тұрғыдан да тиімді екенін көрсетеді. Жоба күрделі әлеуметтік ортада жауапты иелік ету мәдениетін қалыптастырып, стерилизацияның өркениетті қоғам үшін қалыпты норма екенін дәлелдейді.

«Мен әрбір жануардың (мысықтың, иттің) өз иесі болғанын қалаймын, – дейді Елена. Елді-мекендердің көшелерінде қаңғыбас жануарлар болмаса екен деймін, олар аштықтан, суықтан, қатыгездіктен, жарақаттан зардап шекпесе екен деймін. Қоғамымыз гумандық, эмпатиясы жоғары, жанашыр, әділетті, өркениетті, сауатты және саналы болса деймін». Жобаның бастамашысының бұл шынайы тілектері жай ғана арман емес, ұзақ мерзімді әрі жүйелі жұмыстың берік негізі болып табылады.

Елена Муканованың тәжірибесі нүктелік жұмыстың жоғары тиімділігін дәлелдейді, алайда бұл бастаманың тұрақты дамуы мен ауқымын кеңейтуі үшін мемлекеттік деңгейде жүйелі қолдау қажет, мысалы, жеңілдетілген стерилизацияны қалалық міндетті ветеринарлық бағдарламаларға енгізу.

Хотим сказать больше спасибо за ваш проект . Благодаря таким проектам будет меньше бездомных животных.

Благодарю за помощь в стерилизации! Очень необходимая программа для нашего города, многие хотели бы стерилизовать животных, у кого-то их более 5-10, но не у каждого есть на это финансовые возможности! Программа помогает, как людям, так и городу контролировать численность бездомных животных гуманным способом!

Зооволонтерлікке алғашқы қадамдар

«ДОБРО В КАЖДУЮ ЛАПКУ!»

Neotech Digital School мектептік қайырымдылық науқан

Аймақ: Астана қ.

Бағыты: қаңғыбас жануарларға арналған панажайға көмек

Жетекші: Исасеитова Айнаш Толеубековна

Үйлестіруші: Айнаш Толеубековна Исасеитова

E-mail: aisaseitova@mail.ru

Инстаграм: @neotech_digital_school

Елордадағы қаңғыбас жануарлар панажайына гуманитарлық көмек жинауға бағытталған мектептік қайырымдылық науқан. Балаларда жанашырлық пен эмпатияны дамытуға бағытталған бұл жоба мектеп әкімшілігін, педагогтерді, оқушыларды және ата-аналарды біріктіріп, уақыт өте келе мектеп ішіндегі жүйелі волонтерлік қозғалысқа айналды.

Астанада суықтан, аштықтан және емнің жоқтығынан зардап шегіп жүрген қаңғыбас жануарлар мәселесі өте өзекті. Көптеген балалар оларға жаны ашығанымен, нақты қалай көмектесуге болатынын жиі білмейді. Neotech Digital School жобасы оқушыларға қайырымдылыққа қатысудың нақты, қауіпсіз және ұйымдасқан жолын ұсыну, сондай-ақ жем-шөп пен шығын материалдарының тапшылығын сезініп отырған @zverohelp_astana панасына қолдау көрсету мақсатында құрылды. Жобаның бастамашылары – мектеп жетекшісі Дана Казакбаевна Токкожина және тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Айнаш Толеубековна Исасеитова, ол барлық үдерістердің үйлестіруін өз мойнына алды. Идеяны іске асыру кең ауқымда жүргізілді: мектеп әкімшілігі, мектеп парламенті, ата-аналар мен педагогтер тартылды. Мектептің ивент-клубының тәлімгері Зарина Ережеповна Шерьязданова панамен өзара байланысты қамтамасыз етіп, волонтерлерге арналған оқыту жүргізді. Команданың негізгі өзегін шамамен 40 белсенді оқушы құрады, ал жобаға жалпы саны 25 мұғалім және 1-сыныптан 11-сыныпқа дейінгі 400-ден астам оқушы қатысты. Ата-аналарды қоса алғанда, қатысушылардың жалпы қамтылуы 500 адамнан асты. Ұйымдастырушылардың басты мақсаты - жануарларға нақты көмек көрсету арқылы балалардың бойында эмпатияны, жауапкершілікті және мейірімділік мәдениетін қалыптастыру болды.

Жұмыс ақпараттық науқаннан басталып, кезең-кезеңімен ұйымдастырылды. Ұйымдастырушылар флаерлер іліп, чаттарға хабарландырулар жолдап, оқушылармен кездесулер өткізді, онда панадан түсірілген кадрлар көрсетіліп, қаңғыбас жануарлардың мәселелері талқыланды. Балалар мен ата-аналарға пананың нақты қандай көмекке мұқтаж екенін және қалай көмектесуге болатынын түсіндіру маңызды болды.

Науқан 2025 жылғы 13-15 наурыз аралығында өтті. Жинау басталғанын жариялау үшін мектеп фойесінде оқушылардың қатысуымен салтанатты іс-шара ұйымдастырылды. Бірінші қабатта арнайы жәшіктер орнатылып, оқушылар ол жерге жем-шөп, лотоктар мен толтырғыштар, көрпелер, ыдыстар, ойыншықтар, сондай-ақ мысық пен күшікке арналған құрғақ қоспалар әкелді. Осы күндері оқушы-волонтерлер жинау пункттерінде кезекшілік атқарып, әкелінген заттарды сұрыптауға және орауға көмектесті.

Қатысушылар санының көп болуы логистика жағынан белгілі бір қиындық тудырды, себебі жиналған көмектің көлемі едәуір болды. Алайда көлік ұсынған мұғалімдердің жанашырлығының арқасында барлық жиналған көмек панасына тегін жеткізілді. Науқан нәтижесінде 120-дан астам ит пен мысық қолдауға ие болды. Дегенмен іс-шараның әсері тек материалдық көмекпен шектелмеді. Жоба балалардың әлеуметтік бастамаларға қатысу деңгейін арттырып, мектеп пен зооқорғаушылар арасындағы әріптестікті нығайтты. Оқушылар жануарларға қатысты саналы қамқорлық көрсете бастады.

Жұмысқа экологиялық клуб та қосылып, енді «ДОБРО В КАЖДУЮ ЛАПКУ!» науқанын қайта өткізу жоспарлануда. Ол пананы аралап, жиналған «сыйлықтарды» табыстаумен аяқталады.

Табысты тәжірибе мектептегі волонтерлік қозғалыстың одан әрі дамуына серпін берді. Осы бастаманың арқасында мектеп ивент-клубына жаңа қатысушылар қосылды. 2025 жылдың қараша айында 30-дан астам оқушы ТДМ волонтерлерінің қатарына қабылданып, зооволонтерлік бойынша арнайы оқудан өтті. Бір айдың ішінде бұл оқушылар барлық сыныптарда тақырыптық сабақтар өткізіп, ағартушылық жұмыстармен 1000-нан астам оқушыны қамтыды.

«Бастау, мүмкін, қорқынышты болар, – дейді науқанның бастамашылары, – бірақ балалардың көзіндегі отты көргенде, игі іс жасағаныңды сезінгенде, жалғастыруға әрдайым күш табылады. Ең бастысы – бастау».

Жақсылықты дәл қазір және осы жерде жасау керек

«ДОБРЫЕ СЕРДЦА», волонтерлік қозғалыс

Рудный құрылыс және көлік колледжі студенттерінің бастамашыл тобы

Аймақ: Шығыс-Қазақстан облысы (Рудный қ.)

Бағыты: жануарлар панажайына физикалық көмек

Жетекші: Горшкова Тамара Андреевна

TikTok: @tomka160393

Carpe Diem латын ұранымен 35 белсенді қатысушыны біріктіретін студенттік қозғалыс. Топ мұқтаж жандарға қуаныш пен жылу сыйлау секілді маңызды адами міндетті орындайды: қарттар мен балалар үшін шығармашылық бағдарламалар ұйымдастырады, сондай-ақ қалалық жануарлар панажайына физикалық көмек көрсетеді.

Рудный құрылыс және көлік колледжінде «Добрые сердца» бастамашыл тобы жұмыс істейді. Бұл топ «жақсылықты дәл қазір және осы жерде жасау керек» деп сенетін 35 студентті біріктіреді. Олардың ұраны – Carpe Diem («Сәтті жіберіп алма») – әрбір сағат біреуге қолдау көрсетіп, күлкі сыйлауға мүмкіндік бола алатынын еске салады. Қозғалысқа педагог-психолог Горшкова Тамара Андреевна жетекшілік етеді. Студенттердің айтуынша, ол өз сабырлылығымен, жақсылықты ерекше сезе білуімен шабыттандырады және ең кішкентай идеяның өзіне терең мағына бере алады. Оның дана жетекшілігінің арқасында команда белсенді түрде дамып, колледждің барған сайын көп студентін өз қатарына тартып келеді.

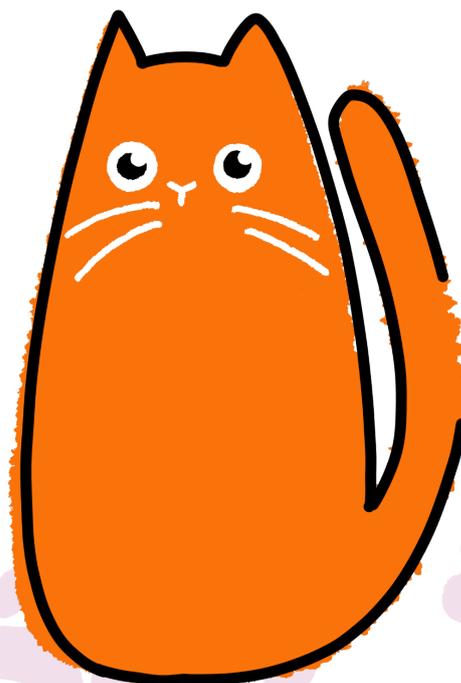
«Добрые сердца» қызметі екі негізгі әрі бірдей маңызды бағытты қамтиды. Бірінші бағыт – әлеуметтік-мәдени волонтерлік. Студенттер балалар үйлері мен қарттар үйлеріне үнемі барып, концерттер, ойындар және шығармашылық бағдарламалар өткізеді. Олар үшін әрбір адам өзін қажет сезініп, күлімсірей алуы маңызды, себебі жан жылуы – ең құнды нәрсе.

Екінші бағыт – зооволонтерлік. Бұл бағыт қоғамның қаңғыбас жануарларға деген көзқарасын өзгертуге бағытталған. Қалалық уақытша ұстау панажайында студенттер қолын былғаудан қорықпайды: сенбіліктерге қатысады, жөндеу және сылақ жұмыстарын атқарады, иттерді серуендетеді және жануарларды күту ісінде қызметкерлерге белсенді түрде көмектеседі.

Қозғалыстың басты мақсаты – адамдардың бойындағы адамгершілікті ояту. Студенттер өз үлгісі арқылы жақсылықпен әлемді өзгертуге, жүректерді біріктіруге болатынына сенеді. Олардың жұмысы жай ғана көмек емес, бұл – қатаң шекарасы жоқ, энергия мен әрекетке деген үлкен ықыласқа толы «тірі шығармашылық отбасы».

«Добрые сердца» көмекті алған адамдардың санын әдейі есептемейді, себебі олар үшін бастысы – сан емес, артында қалатын жылудың күші. Дегенмен олардың жұмысының нәтижесі айқын. Балалар үйлері мен қарттар үйлеріне барғаннан кейін адамдар жиі күлімсіреп, ашық бола түседі. Панажайда жайлылық артты, ал волонтерлер үнемі серуендеткен бірнеше ит өз үйін тапты. Ең басты өзгеріс, студенттердің өз айтуынша, олардың өз ішінде болды: олар қарым-қатынасты бағалауды, қарапайым нәрселерден жақсылықты көруді және көмектесу жүректің табиғи қажеттілігі екенін түсінді.

Команда жолында ресурстардың шектеулілігіне (уақыт, көлік, қаражат) және эмоционалдық жүктемеге тап болады. Алайда олар бір-біріне қолдау көрсету, креативті шешімдер табу және жүректегі отты сақтау арқылы бұл қиындықтарды еңсереді. Қозғалысты жалғастыру және дамыту үшін оларға ниеттес адамдар, ақпараттық қолдау және, әрине, материалдық ресурстар (көлік, реквизит) қажет. «Добрые сердца» тәжірибесі бастау үшін үлкен ресурстардың қажет еместігін дәлелдейді – шынайы ниет, көмектесуге деген ықылас және жақсылықтың міндетті түрде дәстүрге айналатынына деген сенім жеткілікті.

«Ақылды қала» жануарларға үйіне оралуға көмектеседі «КИС-КИСЬ, НАЙДИСЬ!», цифрлық сервис (телеграм-бот @GdeKotBot)

Kare.kz жануарларды қорғау қоры, Ogency және JAM Agency креативті агенттіктері Whiskas, 2GIS, CITIX, Magnum қолдауымен

Аймақ: бүкіл Қазақстан (Алматы, Астана және т.б.)

Бағыттары: IT-шешімдер, Smart City, жоғалған жануарларды іздеу

Нейрожелілерді, Telegram-ботты және қалалық цифрлық инфрақұрылымды қолданатын жоғалған мысықтарды іздеудің инновациялық экожүйесі. Сервис жануар жоғалған аймақта онлайн-карталар мен көше смарт-тақталарында хабарландыруларды таратуға мүмкіндік береді.

Қазақстанда үй жануарларының жоғалуы мәселесі өте өткір түр: тек 2024 жылдың өзінде мысықтардың жоғалуына қатысты 60 000-нан астам хабарландыру тіркелген. Ал оларды қайта табу көрсеткіші төмен деңгейде қалып отыр – жануарлардың шамамен 41%-ы ғана иелеріне қайтарылады. Бұл мысықтардың күйзеліс жағдайында тығылып қалуы және шақырғанға жауап бермеуі сияқты мінез-құлық ерекшеліктерімен, сондай-ақ коммуналдық қызметтер тез алып тастайтын дәстүрлі қағаз хабарландырулардың тиімсіздігімен байланысты. Соның салдарынан уақытында табылмаған әрбір жоғалған жануар қаңғыбас жануарлар қатарына қосылады.

Осы мәселені шешу үшін «Кис-кись, найдись!» жобасы әзірленді. Бұл – «ақылды қала» элементтерін құтқару құралына айналдыратын экожүйе. Оның жұмыс тетігі Telegram-бот пен жасанды интеллектті пайдалануға негізделген. Жануар иесі жануардың фотосын жүктейді, содан кейін бот автоматты түрде жоғалу туралы хабарландыру жасайды. Құрамына енгізілген нейрожелі жоғалған және табылған жануарлардың фотосуреттерін бірыңғай дерекқор арқылы салыстырып, сәйкестендіру үдерісін жеңілдетеді.

Жобаның басты ерекшелігі – гипержергілікті таргетинг. Жоғалу туралы хабарландыру тек интернетте жарияланып қана қоймай, бірден 2GIS интерактивті карталарында пайда болады және Қазақстан үшін инновациялық шешім ретінде, жануар жоғалған ауданның өзінде цифрлық билбордтарда (CITIX смартбордтары) көрсетіледі. Қосымша қамтуды Magnum супермаркеттер желісінің ақпараттық ресурстары қамтамасыз етеді. Мұндай тәсіл қала тұрғындарының көп бөлігін дер кезінде хабардар етіп, іздеуге көршілерді тартуға мүмкіндік береді – яғни жоғалғаннан кейінгі ең маңызды алғашқы тәулікте.

Жоба тек технологиялық шешім ұсынып қана қоймай, цифрлық волонтерлік мәдениетін қалыптастырады. Енді көшеде адасып жүрген жануарды көрген кез келген адам оны құтқаруға көмектесе алады – ол үшін смартфонмен суретке түсірудің өзі жеткілікті. Әлеуметтік қажеттіліктер үшін сыртқы жарнама мен IT-шешімдерді пайдалану жоғары тиімділігін көрсетті және қаңғыбас жануарлар санын нақты түрде азайтуға ықпал етуде. Ірі бизнестің бастаманы қолдауы жобаның технологиялық тұрақтылығын қамтамасыз етіп, сервисті Smart City тұжырымдамасына әрі қарай енгізуге дайын модуль ретінде қарастыруға мүмкіндік береді.

Жеке эмпатия 500 мысық үшін мүмкіндікке қалай айналған «КОТОБУСИКИ»

Lighthub фото және видеостудиясы (негізін қалаушының жеке бастамасы)

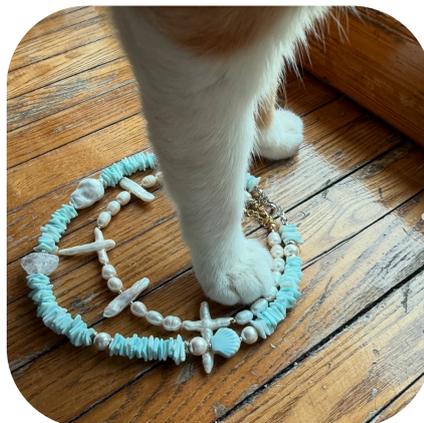
Аймақ: Алматы қ.

Бағыты: қаңғыбас мысықтарға көмек

Бастамашы: Головина Валентина

Инстаграм: @kotobussiki

Жалдаулы фотостудия базасында жүзеге асырылатын қаңғыбас мысықтарды құтқару, емдеу және жаңа үй табуға бағытталған жоба. Қызметті кеңейту және қолдау үшін блог жүргізу, сондай-ақ әшекей бұйымдарын сату қолданылады.

Алматы қаласындағы Lighthub фото- және видеостудиясының негізін қалаушы Валентина Головина қаңғыбас жануарларға шамамен 15 жылдан бері көмектесіп келеді. Бұл – жеке бастама, ол уақыт өте келе оның отбасы мен кәсібінің ажырамас бөлігіне айналды. 2020 жылы студия ашылған сәттен бастап, оның кеңістігінде үй іздеп жүрген мысықтар үнемі уақытша мекендейді. Негізгі жұмыстың барлығы Валентина мен оның жұбайының иығына түседі: олар қиын жағдайға тап болған мысықтарды көшеден алып, ветеринарлық клиникаларға апарды, емдеу және қалпына келтіру жұмыстарымен айналысады. Ал студияда уақытша тұрып жатқан жануарлардың күнделікті күтіміне әкімшілер көмек көрсетеді.

Көпшілік бұл бастаманы «Котобусики» атауымен таниды. 2024 жылдың жазынан бастап Валентина әлеуметтік желілерде тақырыптық парақшаларды, соның ішінде әшекейлер дүкенін іске қосты. Аксессуарларды сату жаңа жазылушыларды тартуға мүмкіндік беріп, өз кезегінде жануарларды жаңа иелеріне табыстау мүмкіндігін арттырады. Жұмыс жүйесі нақты әрі тиімді жолға қойылған: волонтерлер көшеден марғауларды, ауру немесе тастанды мысықтарды алып келеді, барлық қажетті медициналық шаралар жүргізіледі, ал сауығып шыққаннан кейін кәсіби фотосуреттер түсіріліп, инстаграм арқылы жаңа қожайындар ізделеді. Бұл үшін дамып келе жатқан блог пен оның айналасында қалыптасқан қауымдастықтың әлеуеті пайдаланылады.

Валентина өзінің бүкіл әлемді құтқару сияқты ауқымды миссиясы жоқ екенін ашық айтады. Оның қызметі – өзгенің қайғы-қасіретінен туындайтын ішкі жайсыздықпен күресу қажеттілігінен туған. Көмек әр нақты жағдайда, мүмкіндік болған кезде көрсетіледі. Сонымен қатар отбасының жануарларды ұстауға арналған жеке меншікті ғимараттары жоқ: пәтер де, фотостудия да жалға алынған. Соған қарамастан, Валентинаның қолынан өтіп, жаңа үй тапқан мысықтардың саны шамамен 500-ге жуық.

Жұмыстағы басты қиындықтардың бірі – қоғамның менталитеті: әлі күнге дейін көптеген адамдар жануарларды жауапты қарым-қатынасқа лайық тіршілік иелері ретінде қабылдай бермейді. Бұған қоса, экономикалық дағдарыстың әсері де сезіледі. Жоба авторлары тек жанқиярлықпен алысқа бару мүмкін емес екенін түсінеді, сондықтан құрылымға, маркетингтік білімге және әлеуметтік желілерді дамытуға басымдық беріп отыр. Олар жұмыс пен тиімді көмекті қатар алып жүруге болатынын көрсететін үлгі болуға тырысады.

Қала тұрғындары панажайды қалай құтқарды «КОШКИН ДОМ» панажайы

«Право на жизнь» волонтерлер бастамашыл тобы

Аймақ: Қостанай облысы (Лисаковск қ.)

Бағыттары: панажайды қайта ұйымдастыру, волонтерлік менеджмент, дағдарысқа қарсы басқару

Инстаграм: @koshkin_dom_lisakovsk

Жергілікті панажайды жабылып қалудан құтқаруға арналған дағдарысқа қарсы жоспар ретінде пайда болған бастама. Жоба қала тұрғындарының күшімен қайта ұйымдастыруды сәтті жүзеге асырып, жануарларға жүйелі күтім жасауды жолға қойды және жеке-дара көшбасшылықтың орнына тиімді волонтерлік менеджментті енгізді.

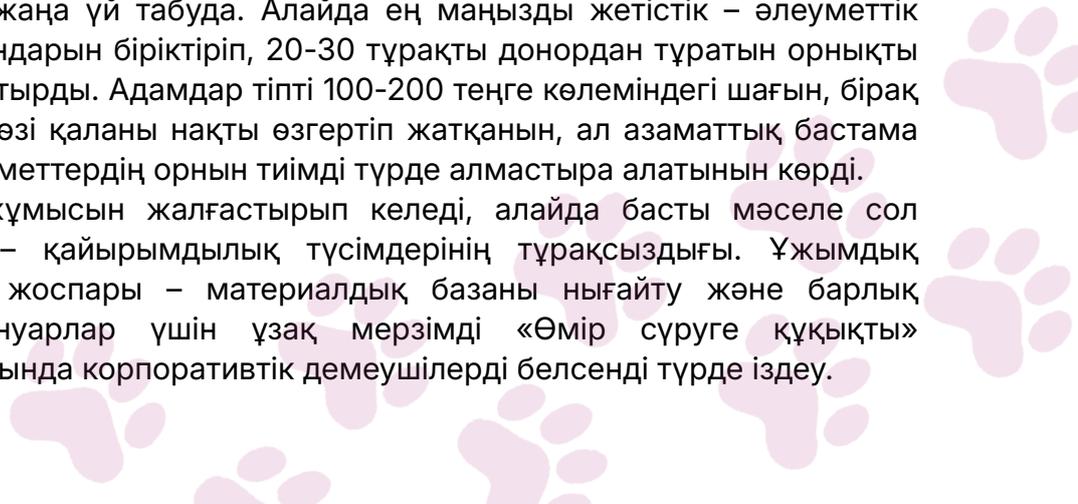
Ірі қайырымдылық қорлары жоқ шағын моноқалаларда қаңғыбас жануарлардың тағдыры көбіне жекелеген азаматтардың жанашырлығы мен бастамасына ғана байланысты болады. Лисаковск қаласының тұрғындары дәл осындай жағдаймен бетпе-бет келді: көптеген жылдар бойы қарт әйел өз жеке қаражаты есебінен ұстап келген «Кошкин Дом» панажайы жабылу қаупіне ұшырады. Антисанитариялық жағдай, жемнің қатты жетіспеуі, көмек қолдарының аздығы және ғимараттан шығарып жіберу қаупі ондаған жануардың өмірін қатерге тіреді.

Шағым жазумен шектелмей, бірнеше бейжай қарамайтын қала тұрғыны панажайды құтқару жауапкершілігін өз мойнына алды. Олардың әрекеті азаматтық бастама арқылы іске асқан классикалық дағдарысқа қарсы менеджменттің айқын үлгісіне айналды. Олар жеке дара басшылықтан бас тартып, көлденең байланыстарға негізделген модельді таңдады, бұл өз кезегінде күйіп кетудің алдын алып, жұмыстың тұрақтылығын қамтамасыз етті.

Бастамашыл топ аудит жүргізіп, жауапкершілік аймақтарын нақты бөліп алды: біреулері жем сатып алуға, екіншілері қаржылық есеп пен әлеуметтік желілерді жүргізуге, үшіншілері емдеу үдерісін үйлестіруге жауапты болды. Осыдан кейін инфрақұрылымды жаңғырту жұмыстары басталды. Өз күштерімен және жеке қайырымдылық қаражат есебінен вагондар жабдықталды, ғимарат ішіндегі қажетті аймақтарға бөлу жүргізілді (карантин аймағы, ас үй құрылды), сондай-ақ сыртқы вольер салынды. Ең соңғы әрі аса маңызды қадам – төрт жалдамалы қызметкердің еңбекақысын төлеуге қаражат табу болды, бұл жануарларға тұрақты және кәсіби күтім көрсетуді қамтамасыз етті. Бастамашыл топтың жұмысы қайырымдылық қаражаттың жұмсалуды туралы ашық әрі тұрақты есеп берумен ерекшеленеді, бұл қоғам тарапынан сенімді нығайтады.

Жобаның нәтижелері әсерлі. Панажай бұрынғы «қайғы орны» мен ықтимал апат аймағынан жүйелі түрде жұмыс істейтін ұйымға айналды. Жануарлар тоқ, қажетті ем алытуда, көпшілігі жаңа үй табуда. Алайда ең маңызды жетістік – әлеуметтік әсер. Жоба қала тұрғындарын біріктіріп, 20-30 тұрақты донордан тұратын орнықты қауымдастық қалыптастырды. Адамдар тіпті 100-200 теңге көлеміндегі шағын, бірақ тұрақты жарналардың өзі қаланы нақты өзгертіп жатқанын, ал азаматтық бастама жоқ муниципалдық қызметтердің орнын тиімді түрде алмастыра алатынын көрді.

Бүгінде панажай өз жұмысын жалғастырып келеді, алайда басты мәселе сол күйінде қалып отыр – қайырымдылық түсімдерінің тұрақсыздығы. Ұжымдық басшылықтың алдағы жоспары – материалдық базаны нығайту және барлық қамқорлығындағы жануарлар үшін ұзақ мерзімді «Өмір сүруге құқықты» қамтамасыз ету мақсатында корпоративтік демеушілерді белсенді түрде іздеу.

Жақсылық көпке тарайды

ҰСВҚ бағдарламасы

«UMIT MANGISTAU» қоғамдық қоры

Аймақ: Маңғыстау облысы

Бағыттары: жануарлар санын жүйелі бақылау (ҰСВҚ), емдеу және оңалту

Жетекші: Лыткина Меруерт Аманжоловна

E-mail: m_kulumbaeva@mail.ru

2022 жылы құрылған қор қаңғыбас жануарлар санын реттеуде ҰСВҚ арқылы жүйелі тәсілді іске асырады. Негізгі бағыт - ауыр жарақаты мен ауруы бар жануарларды құтқару және емдеу, сондай-ақ ізгі қоғам қалыптастыру мақсатындағы ағартушылық жұмыс.

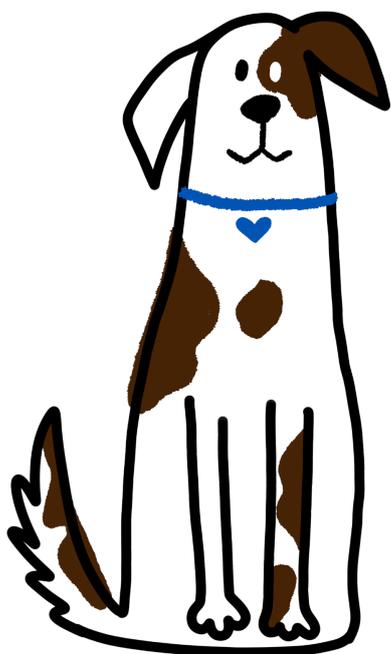
«Жануарларға жауапкершілікпен қарау туралы» Заң қабылданып, қаңғыбас жануарларды жою тәжірибесі тоқтатылғаннан кейін қалаларда олардың саны айтарлықтай артты, бұл қоғамда әлеуметтік шиеленістің күшеюіне алып келді. 2022 жылғы қарашада волонтерлер тобы құрған «UMIT MANGISTAU» қоғамдық қоры осы мәселеге балама шешім ұсынды. Қордың пікірінше, жануарларды көптеп панажайларда ұстау тиімсіз, орасан зор қаржылық шығынды талап етеді және жиі індеттердің таралуына әкеледі. Сондықтан олар жүйелі тәсілге – ҰСВҚ бағдарламасына (ұстау - стерилизация - вакцинация - қайтару), сондай-ақ түсіндіру жұмыстарына басымдық береді. Бұл әдіс қаңғыбас жануарлардың санын адамгершілік жолмен реттеуге, адамдар мен қаңғыбас жануарлар арасындағы қақтығыстардың алдын алуға мүмкіндік береді.

Қор директоры Меруерт Лыткина зооволонтерлікке он жылдан астам уақытын арнаған. Алты тұрақты белсендіден тұратын командасы бұл қызметті негізгі жұмыстарымен қатар атқара отырып, қаңғыбас жануарларды қоғам санасында «мәселе» ретінде емес, «қамқорлыққа, мейірім мен жанашырлыққа лайық көршілер» ретінде қабылдауды мақсат етеді. Команданың басты мақсаты – жануарлардың құқықтарын қорғау және қоғамда оларға қатысты гумандық, жауапты көзқарас қалыптастыру.

Қордың негізгі жұмысы ветеринариялық клиникалармен және волонтерлермен ынтымақтастықта жүзеге асырылады. Команда жануарларды ұстау жұмыстарына шығып, оларды емдеуге және стерилизациялауға жеткізеді, ал қалпына келгеннен кейін табиғи тіршілік ортасына қайтарады. Қор құрылған екі жыл ішінде 150-ден астам жануарға көмек көрсетілді. Ауыр жарақат алған және ауыр дертке шалдыққан жануарларға ерекше көңіл бөлінеді: олар үшін уақытша күтім, емдеу және кейіннен отбасыларға орналастыру ұйымдастырылады. 2023 жылы қор ҰСВҚ бойынша гранттық жобаны сәтті іске асырып, қала аумағындағы агрессивті және ауру жануарлар санын азайтты.

Жануарлармен тікелей жұмыс істеумен қатар, қор жүйелі міндеттермен де айналысады: гумандық ұстауға арналған қалалық инфрақұрылымды дамыту (қоректендіргіштер, суаттар, мысық үйлерін орнату) және ең алдымен білім беру ұйымдары арқылы балаларға бағытталған ағартушылық жұмыс жүргізу.

Сонымен бірге команда қаржыландырудың жеткіліксіздігіне және волонтерлердің негізгі жұмысбастылығына тап болып отыр. «UMIT MANGISTAU» өкілдерінің пікірінше, ұзақ мерзімді даму үшін қаңғыбас жануарларға арналған жедел ветеринариялық көмек орталығын құру қажет. Онда бастапқы диагностика, емдеу және уақытша күтім жүргізіледі, сондай-ақ ҰСВҚ бағдарламасын қала маңындағы аймақтарға кеңейту маңызды. Өз тәжірибелеріне сүйене отырып, волонтерлер жарақаттардан, мекен ету ортасының жойылуынан немесе уланудан жиі зардап шегетін жабайы жыртқыш құстарды оңалтатын орталық ашу қажеттігін де атап өтеді. Мұндай қызметті кішіден бастауға болады – бір ғана құтқарылған жануардан. Адамдар нақты нәтижені көрген кезде, міндетті түрде қосылады.

Өмірді құтқаратын шығармашылық

«Я ЛЮБЛЮ ЖИВОТНЫХ Х» қайырымдылық бояғышы

Алия Веделих

Аймақ: бүкіл Қазақстан (15 қаладағы серіктестер)

Бағыттары: әлеуметтік кәсіпкерлік, фандрайзинг, ағарту

E-mail: aliyawedelich@gmail.com

Инстаграм: @ecostan_news

Сайт: ecostan.rocks

Балаларға арналған бояғыш кітапты жасау және сату жобасы, одан түскен қаражат тікелей панажайлар мен ветеринарлық клиникаларға бағытталады. Бастама шығармашылықты, балаларда эмпатияны тәрбиелеуді және Қазақстан бойынша жануарларды стерилизациялау мен емдеуге қаржылай қолдауды біріктіреді.

Қазақстанда үйсіз жануарлар мәселесі өте өзекті: мыңдаған иттер мен мысықтар аштық пен аурудан зардап шегуде, ал оларды құтқару көбіне қаржы тапшылығын тұрақты сезінетін зооволонтерлердің жанкешті еңбегіне сүйенеді. Экология мамандығы бойынша білім алған, 20 жылдық тәжірибесі бар белсенді, алғашқы зооқорғау қоры KARE-дің бастауында тұрған Алия Веделих бұл мәселені әлеуметтік кәсіпкерлік арқылы шешуді жөн көрді. Осылайша қолжетімді әрі тұрақты қолдау құралы – «Я люблю животных» атты қайырымдылық бояу кітабы идеясы пайда болды.

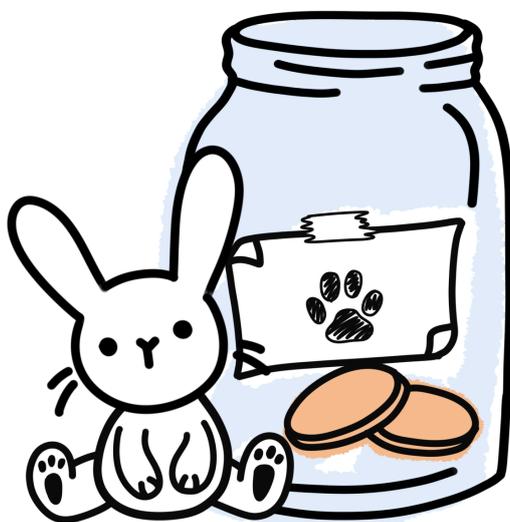
Павлодар қаласының иллюстраторы Нургуль Нурганбековамен бірлесіп, жарқын мұқабасы мен тақырыптық суреттері бар бояу кітабы әзірленді. Жобаның логистикалық қолдауын волонтерлік негізде Қарағандыдағы «ЭкоМузей» командасы, атап айтқанда Ирина Игнатович, сондай-ақ Lirporo дүкені қамтамасыз етеді. Бастаманың тетігі қарапайым әрі ашық: 10 000 дана алғашқы тираж шығарылып, ол Қазақстанның 15 қаласындағы 20 панажай пен ветеринарлық клиника арқылы таратылады. Бояу кітабының бағасы бір шыны кофе құнымен шамалас, бұл оны кез келген отбасы үшін қолжетімді етеді. Ең маңыздысы – түскен барлық қаражат жергілікті серіктестерде қалып, жануарларды емдеуге, операция жасауға және стерилизациялауға тікелей бағытталады.

Жоба бірден екі маңызды міндетті шешеді. Біріншіден, бұл – болашақта жүздеген жануарды құтқарып, стерилизациялауға мүмкіндік беретін нақты қаржылық көмек. Екіншіден, бұл – қуатты ағартушылық құрал. Суреттерді бояу арқылы балалар эмпатияны, барлық тірі жанға – итке, мысыққа немесе тасбақаға болсын – ұқыпты әрі мейірімді қарым-қатынасты үйренеді. Алия жануарларға қатыгездік қабылданбайтын, ал қамқорлық табиғи норма саналатын ұрпақты тәрбиелеуді мақсат етеді.

Жоба жақында ғана, 2025 жылдың мамыр айында басталғандықтан, қаржылық нәтижелер әзірге үлкен емес. Дегенмен маңызды психологиялық әсерге қол жеткізілді: аймақтардағы панажай жетекшілері мен волонтерлер өздерінің жалғыз еместігін, «иық тірестірген» қолдаудың бар екенін сезінді.

Әрине, қиындықтар да жоқ емес. Бояу кітаптары гаджеттермен бәсекеге түсуі үшін баланың өміріндегі беделді ересектердің қолдауы, қайырымдылық сатып алудың маңызын дұрыс жеткізе білуі қажет. Сонымен қатар қазақ тіліндегі нұсқасын шығару үшін демеушілер керек, ал оларды табу оңайға соқпай отыр.

Соған қарамастан, берік негіз қаланды. Алияның сенімі нық: адамдар бояу кітабын сатып алғанша, жоба өмір сүреді және махаббатпен жасалған шағын қадамдар мен өнімдердің әлемді жақсы жаққа өзгерте алатынын дәлелдей береді.

Тіпті бір ғана игі іс біреудің өмірін өзгерте алады

«СЕНЬОР ФРЕНД», әлеуметтік жоба

Аймақ: Шығыс Қазақстан облысы (Өскемен қ.)

Бағыттары: зооволонтерлік арқылы әлеуметтік қолдау, жануарлар санын бақылау

Жетекші: Муканова Елена Леонидовна

E-mail: jeliena.mukanova@mail.ru

Инстаграм: @pravo_na_ghizn, @543_lena_milena

60 жастан асқан егде жастағы адамдарға тиесілі үй жануарларын тегін стерилизациялау арқылы қараусыз жануарлар санын гумандық жолмен қысқартуға бағытталған бастама. Жоба зейнеткерлер жиі тап болатын таңдауды шешеді: өз қажеттілігі ме, әлде үй жануарының ветеринарлық күтімі ме.

Өскемен қаласында қаңғыбас жануарлар мәселесі үй жануарларының бақылаусыз көбеюі, соның ішінде өз бетімен серуендейтін жағдайларда ушығып отыр. Муканова Елена Леонидовна, жануарларға жауапкершілікпен қарау саласындағы қоғамдық инспектор және он жылдан астам волонтерлік тәжірибесі бар волонтер, зооволонтерлік қызметті әлеуметтік қолдаумен ұштастыратын шешім ұсынды. Күнделікті тәжірибесіне сүйене отырып, ол үй жануарының жауапты иесі болғысы келетін, бірақ қаржылық мүмкіндігі шектеулі адамдарға көмек көрсету тұжырымдамасын әзірледі.

2023 жылы бұл идея «Сеньор Френд» жобасы арқылы жүзеге аса бастады. Жоба зейнеткерлік жастағы адамдарға бағытталған. Тұрақты әрі төмен табыспен өмір сүретін зейнеткерлер көбіне өз қажеттіліктерін өтеу үшін үй жануарына жасалатын операциядан бас тартуға мәжбүр болады. Муканова Елена Леонидовна мен оның командасы гранттық қолдауға сүйене отырып, осы ауыртпалықты жеңілдетуді және ешкімге қажетсіз жаңа күшіктер мен марғаулардың пайда болуын алдын алуды мақсат етті. Жоба нәтижесінде зейнеткерлерге тиесілі 10 мысық пен 10 итке тегін стерилизация сәтті ұйымдастырылды.

Муканова Елена Леонидовна зооволонтерлік саласындағы волонтерлік қызмет адамдарға көмектесумен тығыз байланысты екеніне сенімді, себебі жоғары деңгейдегі эмпатия әрдайым мұқтаж адамдарды қолдауға бағытталады. Ол жобалардың үйлестірушісі ретінде ғана емес, жануарларды құтқару, емдеу және оларға жаңа үй табу ісіне тікелей қатысады, сонымен қатар өз қаражаты мен кәсіби білімін де жұмсайды. Оның жұмысының маңызды бөлігі – жергілікті билік органдарымен тұрақты диалог орнату. Ол әкімдікпен белсенді түрде өзара әрекеттесе отырып, кез келген мәселе ашық айтылып, нақты шешімін табуы тиіс екенін дәлелдеп келеді.

«Сеньор Френд» жобасы өзінің жоғары тиімділігін көрсетті: жоба зейнеткерлік жастағы адамдарға үй жануарларын артық қаржылық қиындықсыз ұстауға мүмкіндік берді, ал қала ондаған қаңғыбас жануарлардың пайда болу қаупінен сақтандырылды. Бұл тәжірибені басқа аймақтарға кеңейту үшін, бастамашының пікірінше, мақсаткерлік, табанды еңбек және билік өкілдерімен де, қарапайым азаматтармен де жүйелі диалог құруға дайындық жеткілікті.

Жақсылық - кездейсоқтық емес, күнделікті таңдау

«СЕРДЦЕМ К ЛАПКЕ: балаларда үй жануарларына ізгі қарым-қатынасты тәрбиелеу»

«Сергали-Туркестан» өңірлік қоғамдық бірлестігі

Аймақ: Шымкент қ.

Бағыттары: ағарту, жануарларды қорғау

Жетекші: Усманова Шолпан Абдыфаритовна

E-mail: sergaliturkestan@gmail.com

Instagram: @sergaliturkestan

Бастауыш сынып жасындағы балаларға арналған білім беру жобасы, мақсаты - үй жануарларына ізгі қарым-қатынасты қалыптастыру. Ойын-квесттер мен кинологтармен тәжірибелік сабақтар арқылы балалар жануарлармен қауіпсіз әрекеттесуді үйренеді, бұл болашақта қаңғыбас жануарлардың пайда болуын алдын алуға ықпал етеді.

Шымкент қаласында қаңғыбас жануарларға қатысты алаңдатарлық жағдай қалыптасты: күн сайын аулау қызметтері көшелерден 160-тан астам ит пен мысықты алып кетеді. Қала салдармен күресуге едәуір қаражат жұмсайды, алайда тастанды жануарлар саны азаймай отыр. Мәселенің түп-төркіні көбінесе отбасында жатыр: өсіп келе жатқан балалар ата-анасынан үй жануарын алып беруді сұрайды, алайда оған күтім жасаудың шынайы жауапкершілігімен бетпелбет келгенде қызығушылықтарын тез жоғалтады да, «тірі ойыншық» ақыр соңында көшеде қалады. 2019 жылдан бері 40-тан астам әлеуметтік және экологиялық бастаманы іске асырған тәжірибесі бар «Сергали-Туркестан» аймақтық қоғамдық бірлестігі осы тұйық шеңберді «Сердцем к лапке» жобасы арқылы бұзуды ұйғарды.

Бірлестік жетекшісі Усманова Шолпан Абдыфаритовна және оның командасы бастауыш сынып оқушыларымен жұмыс істеуде жалықтыратын дәрістердің тиімсіз екенін жақсы түсінеді. Сондықтан 1-4 сынып оқушыларына арналған, білім ойын мен эмоция арқылы берілетін арнайы бағдарлама әзірленді. Оқу үдерісі квесттерге, командалық тапсырмаларға және мультимедиялық жабдықтарды пайдалануға негізделген. Балалар үшін кәсіби кинологтармен өтетін тәжірибелік сабақтар ерекше қызығушылық тудырады: оқушылар жануарлардың дене тілін түсінуді, олармен қауіпсіз қарым-қатынас жасауды үйренеді және үй жануары – ойыншық емес, өз сезімі мен қажеттілігі бар тірі жан екенін ұғынады.

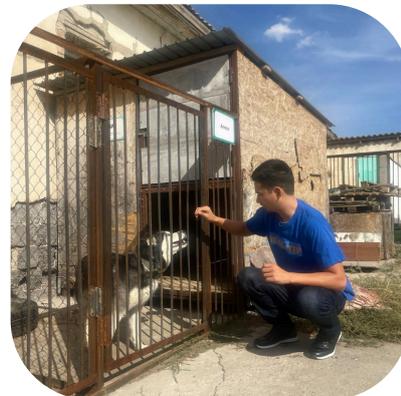
Жобаның артында мықты кәсіби негіз бар. Команда құрамында жастар резервінен шыққан 20-дан астам белсенді волонтер және жобалық менеджмент, психология мен коммуникацияға жауапты бес салалық маман жұмыс істейді. Бірлесіп олар негізгі қиындықтарды – кейбір ата-аналардың бастапқы енжарлығын және мектептердің төмен қызығушылығын – еңсеріп келеді. Ұйымдастырушылар әлеуметтік және экологиялық мәселелерді бірлесе шешу үшін қоғамды, мектептерді және мемлекеттік құрылымдарды үдеріске тарту бағытында жүйелі жұмыс жүргізуде.

Бұл тәсілдің нәтижелері қазірдің өзінде байқалып отыр. Тікелей оқытудан шамамен 200 оқушы өтті, олар енді жануарларға қалай дұрыс күтім жасау керектігін біледі. Әлеуметтік желілер мен бұқаралық ақпарат құралдарындағы ақпараттық науқан аймақтың 12 000-нан астам тұрғынын қамтып, қоғамдық пікірді біртіндеп өзгертіп келеді. Жоба жануарларға осылайша көмектеседі – қатыгездік қаупін азайтып, қаладағы қаңғыбас жануарлар санының өсуінің алдын алады. Осындай тұрақты ағартушылық жүйе қала мен аймақ тұрғындары арасында эмпатия, гумандық көзқарас және әлеуметтік жауапкершілік мәдениетін қалыптастырады.

«Біз жануарларға деген қарым-қатынас мәдениетін өзгерткіміз келеді: бейжайлық пен қатігездіктен – саналы түсінік пен мейірімге. Егер балалар жануар өмірін құрметтеуді үйренсе, ертең олар адамды да құрметтейді, – деп сенеді жоба бастамашылары. – Біз мұны әр адам түсінетін қоғам құру үшін жасап отырмыз: жақсылық – кездейсоқ нәрсе емес, күн сайынғы таңдау».

«Сердцем к лапке» моделі өз тиімділігін дәлелдеді және ынталы волонтерлер командасын жинақтау, әлеуметтік желілер мен БАҚ арқылы тұрақты ақпараттандыруды ұйымдастыру, мектептер мен мемлекеттік құрылымдармен ынтымақтастық орнату, сондай-ақ жабдықтар сатып алуға, жаңа ойындар мен дидактикалық материалдар әзірлеуге мүмкіндік беретін қаржылық қолдау табу жағдайында елдің кез келген басқа аймағындағы мектептер мен орталықтар үшін оңай бейімделе алады.

Үміт пен сенім біріктіргенде «СПАСИ МЕНЯ»

РАймақ: Ақмола облысы (Степногорск қ.)

Бағыттары: қаңғыбас иттер панажайын қолдау, жауапты қарым-қатынасты ілгерілету, стерилизация

Үйлестіру: бөлінген жауапкершілік (Татьяна Мартынова, Сергей және Светлана Зубовы және т.б.)

E-mail: spasimenyastep@gmail.com, martinovatana33@mail.ru

TikTok: @spasi_menya_step

Instagram: @spasi_menya_step, @zubovasvetlana165

Коммуналдық-қоймалық аймақта орналасқан жеке панажайды қолдауға бағытталған жоба, онда бұрынғы үй иттері мен көше иттерінен болған 120-дан астам ит тұрады. Волонтерлердің бастамашыл тобы өз қаражаты мен қайырымдылық қаражаттары есебінен жануарларды азықпен, еммен және баспанамен қамтамасыз етіп, іс жүзінде мемлекеттік балама болмаған жағдайда жануарлар санын гумандық бақылау функциясын атқарады.

Степногорск қаласының коммуналдық-қоймалық аймағында, жеке аумақта «Спаси меня» атауымен белгілі болған хикая өрбіді. Барлығы 2021 жылы аумақтың қараушысы Михаил Кузьминовтың бастамасынан басталды: ол үйде ит ұстауға мүмкіндігі жоқ адамдар жануарлармен араласа алатын, 20 итке арналған шағын зооқонақ үй мен панажай ашуды шешкен еді. Алайда өмір өз қатаң түзетулерін енгізді. Қалада жануарларды жауапкершілікпен ұстау мәдениетінің болмауы және тасталған үй жануарларының тоқтаусыз ағымы нәтижесінде бүгінде Михаил мен волонтерлер тобының қамқорлығында 120-дан астам ит бар. Команда өз тәжірибесін «Тасталғандарды тастамау» деп атайды, өйткені олардан иелері де, мемлекет те бас тартқан жануарларды құтқарып келеді. «Бізді тек иттерге деген махаббат емес, жануарлардың қорғансыз екеніне деген күйзеліс және тек бірге болғанда ғана күш екенімізге, панажайға тағы бір айға не бір жылға өмір сыйлай алатынымызға деген сенім біріктіреді», – дейді волонтерлер.

Жобада формалды жетекші жоқ, өйткені мұндай ауқымдағы жұмыстың жауапкершілігін бір адамның көтеруі физикалық тұрғыда мүмкін емес. Бастамашыл топ паритет қағидатымен жұмыс істейді, мұнда әркім өз тәжірибесі мен ресурсына қарай үлес қосады. Татьяна Мартынова қоғаммен және мемлекеттік органдармен байланыстарды үйлестіреді, TikTok пен визуалды архивті жүргізеді. Сергей Зубов аумақты абаттандыруға жауапты, ал Светлана Зубова азықтандыру, қаражат жинау және күтім мәселелерімен айналысады. Командада ісіне берілген адамдар бар: Екатерина Кожемякина мен Наталья Шевченко Instagram мен фототіркеуді жүргізеді, Мария Мартыненко иттердің өмірін жеке блогында жариялайды, Светлана Коростылева дәнекерлеу жұмыстарына көмектеседі, ал Ирина Леонова ет қалдықтарын жеткізуді ұйымдастырады. Олардың барлығы негізгі жұмыстары бар адамдар, бірақ панажайдың өмірін сақтау үшін өз қаражаты мен бос уақытын жұмсайды.

Жобаға айтарлықтай ақпараттық қолдауды жергілікті журналистер Елена және Максим Пономаревтер (StepNews), «Престиж» газетінің редакциясы және өлкетанушы Наталья Тележинская көрсетеді. Сонымен қатар «Еркетай» балабақшасы ұжымының үлесін ерекше атап өткен жөн: олар панажайға құрылыс материалдарын беріп қана қоймай, ең бастысы – балаларды өз үлгісі арқылы мейірімділікке тәрбиелеп келеді.

Волонтерлер іс жүзінде мемлекеттік аулау қызметтері мен уақытша ұстау пункттерін алмастырып отыр, бірақ түбегейлі айырмашылықпен: мұнда жануардың өмірі жасанды түрде тоқтатылмайды. Көшелерден, саяжай массивтерінен және елді-мекендерден келген иттер осында лайықты қарттыққа жету мүмкіндігін алады. 2025 жылы Kazakhstan for Animals қорының гранттық қолдауы мен жеке қаражаттың арқасында 20-дан астам жануарға стерилизация жасалып, Астана клиникаларында жол-көлік оқиғаларынан кейін күрделі операциялар өткізілді. Шамамен 6000 шаршы метр аумақта панажай біртіндеп абаттандырылуда: қоршау орнатылды, қыстайтын вагончиктер қойылды, будкалар мен вольерлер салынуда.

Соған қарамастан, команда үлкен қиындықтарға тап болып отыр. Негізгі мәселе – қоғамның бір бөлігінің менталитеті: олар үшін жануарды стерилизациялаудан гөрі суға батыру немесе тастап кету оңайырақ. Панажайдың орналасқан жері жария болған сайын, қақпа алдына күшіктер салынған қораптар тастап кетіледі. Қаржыландыру тұрақсыз және ерікті қайырымдылықтарға, сондай-ақ волонтерлердің өз жалақыларына сүйенеді. Моноқалада демеушілер табу қиын, көлік жетіспейді, тегін жұмыс істеуге дайын ветеринарлар мен кинологтарды табу да оңай емес. Волонтерлердің айтуынша, көпшілігі күйзеліске шыдамай кетіп қалады, өйткені барлығын құтқару мүмкін емес, ал жануарлардың азабын көру психологиялық тұрғыда өте ауыр.

Панажайдың болашағы тұрақсыз екеніне қарамастан, топ күресін жалғастырып келеді. Олардың философиясы қарапайым: олар өмірді таңдайды. Олар қоғаммен адал болуды және өз үлгісі арқылы жауапкершіліктің иеден басталатынын көрсеткісі келеді. Жұмысты жалғастыру үшін панажайға тұрақты жем жеткізу, ветеринарлардың көмегі, жүк тасымалдайтын «Газель» көлігі және жаңа жұмыс күші аса қажет. Волонтерлер қиындыққа бейжай қарамауға шақырады, өйткені табыс мінсіз жағдайларға емес, дәл қазір және осы жерде әрекет етуге дайын болуға байланысты. 120 иттің тірі, тоқ әрі қауіпсіз жерде болуы – бұл адамгершіліктің немқұрайлылықты жеңгенінің үлкен дәлелі.

Қаңғыбас мысықтар санын азайтудың ізгі жолы

«СТОП БЕЗДОМНЫМ КОТИКАМ»

Аймақ: Алматы қ.

Бағыты: ҰСВҚ жүйесі арқылы қаңғыбас жануарлар санын бақылау

Жетекші: Сагынбек Шынгысхан Серикулы

E-mail: ssg.chika@gmail.com

Көше мысықтарының популяциясын стерилизация әдісімен гумандық түрде қысқартуға бағытталған волонтерлік бастама. Жоба «Ұстау - Стерилизация - Вакцинация - Қайтару» (ҰСВҚ) жүйесі бойынша жұмыс істейді және аз қамтылған жануар иелеріне көмек көрсетіп, үй жануарларының жоспарланбаған төлі арқылы көшедегі жануарлар санының артуына жол бермейді.

Көшедегі жануарлардың бақылаусыз көбеюі мәселесі қалалық ортадағы ең өзекті мәселелердің бірі болып қала беруде. Аула мен жертөледе өмір сүретін мысықтар суықтан, аштықтан және түрлі аурулардан зардап шегеді, ал олардың саны геометриялық прогрессиямен өсіп келеді. Баспаналарда волонтерлік тәжірибесі және қалалық бағдарламаларға қатысу тәжірибесі бар Шынгысхан Сагынбек жаһандық өзгерістерді күтпей, жергілікті деңгейде әрекет етуді жөн көрді. Ол пікірлес адамдармен бірге «Стоп бездомным котикам» бастамасын іске қосты. Бұл бастаманың негізінде стерилизация – көшедегі қаңғыбас жануарлар санының шамадан тыс көбеюімен күрестегі гумандық әрі тиімді тәсіл деген сенім жатыр.

Жоба командасы шағын – бар болғаны үш адам: үйлестірушінің өзі және екі волонтер. Олардың жұмысы халықаралық ҰСВҚ стандарты бойынша жүзеге асырылады: Ұстау - Стерилизация - Вакцинация - Қайтару. Волонтерлер жануарларды өздері ұстап, әріптестік орнатылған ветеринарлық клиникаларға жеткізеді, операция шығындарын өз есебінен төлейді және жануарлар қалпына келгеннен кейін оларды бұрынғы мекен ету ортасына қайтарады. Жобаның маңызды ерекшелігі – оның әлеуметтік бағыты. Көмек тек қаңғыбас жануарларға ғана емес, сондай-ақ аз қамтылған отбасылардағы үй жануарларына да көрсетіледі. Көбінесе иелерінің операция жасауға мүмкіндігі болмайды және мысықтарды еркін серуендеуге жіберуге мәжбүр болады, бұл қажетсіз төлдің пайда болуына әкеледі. Шығындарды өз мойындарына алу арқылы белсенділер мәселенің түпкі себебін ең бастапқы кезеңде жояды. Сонымен қатар волонтерлер тұрғындармен стерилизацияның маңыздылығы туралы ақпараттық жұмыс жүргізіп, бұл жануарлар алдындағы жауапкершіліктің ажырамас бөлігі екенін түсіндіреді.

Волонтерлердің құрал-жабдықтар жиынтығында жеке автокөлік, тасымалдауға арналған торлар және ветеринар дәрігерлерімен орнатылған тұрақты байланыс бар. Алайда ең басты құрал – шыдамдылық пен тапқырлық. Сақ көшедегі мысықтарды ұстау үшін волонтерлер дәмді әрі ылғалды жем алдын ала салынған жануарлар торларын пайдаланады. Жергілікті тұрғындар да белсенді қолдау көрсетіп, аулалардағы жаңа жануарлар туралы хабарлап, процесті ұйымдастыруға көмектеседі.

Жобаның қазіргі кезеңіндегі мақсатты көрсеткіші – 100 мысыққа көмек көрсету. Ресурстардың шектеулі болуына қарамастан, жұмыстың нәтижелері қазірдің өзінде байқалады: волонтерлер белсенді жұмыс істейтін аумақтарда марғаулар айтарлықтай азайып, стерилизацияланған ересек жануарлар әлдеқайда сау әрі тыныш көріне бастайды, аумақ үшін төбелеске қатысуды доғарады.

Шынгысханның айтуынша, бұл қарапайым модельді кез келген аймақта қайталауға болады: бастау үшін үлкен бюджет қажет емес, шағын команда, ветеринарлармен келіссөз жүргізуге дайындық және жануарларды азаптан құтқаруға деген шынайы ниет жеткілікті.

Жануарларға қарым-қатынас - қоғамның кемелділігінің көрсеткіші

«ҚР-ДАҒЫ ҚАҢҒЫ БАС ЖАНУАРЛАР МӘСЕЛЕСІ Н БАҒАЛАУ» зерттеуі

Султанова Полина Флёровна, тәуелсіз волонтер

Аймақ: Қазақстан Республикасы (әртүрлі қалалар тұрғындарына сауалнама)
Бағыттары: қоғамдық пікірді талдау, зоомәселелерді жүйелі шешуге арналған ұсынымдар әзірлеу
E-mail: sultanova8pf@mail.ru

Жеке энтузиазммен жүргізілген талдамалық зерттеу (2024 жылғы тамыз - 2025 жылғы ақпан). Мақсаты - Қазақстан бойынша 539 респонденттің пікірін жинап, жүйелеу және бытыраңқы бастамалардан жануарларға ізгі қарым-қатынас саласындағы ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияға көшуге қажетті базаны қалыптастыру.

Қазақстандағы қаңғыбас жануарлар мәселесі көбіне жекелеген панажайлар мен волонтерлердің күшімен, мемлекеттік деңгейде орталықтандырылған үйлестірусіз және жұмыстың жеткіліксіз жүйелілігі жағдайында шешіліп келеді. Заң компаниясының менеджері әрі тәуелсіз волонтер Полина Султанова гуманистік шешім әзірлеу үшін бұл мәселені ел тұрғындары қалай қабылдайтыны туралы нақты түсінік қажет екенін ұқты. Осылайша 2024 жылғы тамыздан 2025 жылғы ақпанға дейін Полинаның жеке ынтасы мен бастамасы негізінде жүргізілген ауқымды аналитикалық зерттеу – «Қазақстан Республикасындағы қаңғыбас жануарлар мәселесін бағалау» дүниеге келді.

Жобаның басты мақсаты – бұл мәселені тұрақты болашақтың бір бөлігі ретінде қарап, оны жүйелі әрі жауапты түрде шешу қажеттігіне назар аудару. Полина қоғамның қаңғыбас жануарларға қатысты мәселелерге көзқарасы әлеуметтік үдерістердің жалпы жетілу деңгейінің көрсеткіші екеніне сенімді.

Зерттеу алдына нақты міндеттер қойды: демографиялық көрсеткіштерді ескере отырып, халықтың мәселе туралы хабардарлық деңгейін зерделеу; ақпарат көздерін және ақпаратқа деген сұранысты анықтау; қоғамдық пікірді талдау және адамдардың мәселені шешуге қатысуға дайындығын бағалау; жағдайды жақсартудың ең тиімді шараларын айқындау; адамдарды әрекет етуге ынталандыратын шарттарды анықтау; және, ең соңында, жүргізілген талдау негізінде мемлекетке, ҰЕҰ-ға және азаматтық қоғамға арналған ұсынымдар қалыптастыру.

Деректерді жинау әдістемесі қарапайым болды – әлеуметтік желілер мен волонтерлік чаттар арқылы таратылған сауалнама. Алайда негізгі жұмыс Қазақстанның әртүрлі қалаларынан келген бес жүзден астам жауап жиналғаннан кейін басталды. Полина ашық сұрақтарға берілген жауаптарды Excel-ден Word-қа қолмен көшіріп, мұқият жүйеледі. Осы тиянақты талдау нәтижесінде әртүрлі пікірлер негізгі тақырыптық блоктар бойынша құрылымдалды: заңнама, ақпараттандыру, қаржыландыру және инфрақұрылым.

Полина бұл жұмысты жалғыз атқарды, алайда Алматы ЦИОМ директоры Гульжан Алимбекова тарапынан кеңес пен қолдау алды, сондай-ақ Алматы, Астана және Шығыс Қазақстандағы жануарлар панажайлары сауалнаманы таратуға көмектесіп, моральдық қолдау көрсетті.

Жоба нәтижесінде қоғамдық сұраныс пен халықтың хабардарлық деңгейін нақты көрсететін зерттеу базасы қалыптасты. Заңнама әзірлеуге қатысқан мамандар жиналған деректердің құндылығын растады: қоғамдық пікір жүйелі диалог пен ағартуға деген сұранысты айқын көрсетеді, тіпті кейбір ұсыныстар тәжірибеде іске асыруға күрделі көрінген жағдайда да. Осындай базаға ие бола отырып, мемлекеттік құрылымдар мен ҰЕҰ бытыраңқы пікірлерді ұзақ мерзімді стратегияға айналдыру мүмкіндігіне ие болады, бұл өз кезегінде тұрақты болашақты қалыптастыруға қосылған үлес бола алады.

Жақсы сөздің күші

«ХВОСТАТЫ Е СУДЬБЫ», әдеби-ағартушылық жоба

VolteQ волонтерлік ұйымы (Айыпова Жанелдің жеке бастамасы)

Аймақ: Қазақстан Республикасы

Бағыттары: гуманизмді тәрбиелеу, ақпараттық зооволонтерлік

Жетекші: Айыпова Жанел Аманжоловна

E-mail: ai.zhanel.07@gmail.com

Инстаграм: @_shibaki.ii

Құтқарылған және қаңғыбас иттер мен мысықтардың нақты оқиғаларына арналған кітап жасау арқылы немқұрайлылықпен күресуге және жануарларға ізгі қарым-қатынасты қалыптастыруға бағытталған жоба. Бастама Ұлттық волонтерлік желінің қолдауымен мемлекеттік грант аясында іске асырылады.

VolteQ ұйымының волонтері Жанел Айыпова үшін жануарларға деген сүйіспеншілік нақты әрекетке шақыруға айналды. Қаңғыбас иттер мен мысықтардың азабына бейжай қарай алмаған ол өз шығармашылық энергиясын бірегей ағартушылық құрал жасауға бағыттауды ұйғарды – «Хвостатые судьбы» жобасын қолға алды. VolteQ ұйымындағы әріптестерінің қолдауымен Жанелдің өзі әзірлеп, өзі жүзеге асырып жатқан бұл бастама биік мақсатты көздейді: қоғамның жануарларға деген көзқарасын өзгерту және үйсіз қалған жануарларға көмектесу.

Жанелдің жобасы – адамдардың немқұрайлылығына берілген жауап. Сол немқұрайлылықтың салдарынан көптеген қаңғыбас жануарлар елді мекендерде қажетті ресурстарсыз, қамқорлықсыз өмір сүруге мәжбүр. Жанелдің басты мақсаты – әрбір жануар сүйіспеншілікке және адам жанында бақытты өмір сүруге лайық екенін көрсету. Осы мақсатта ол кітап жазу үстінде, оның беттерінде ауыртпалық пен жоғалтуды бастан өткерсе де, адамға деген сенімін жоғалтпаған жануарлардың шынайы хикаясы жинақталды.

«Хвостатые судьбы» жобасы бойынша жұмыс – өте ұқыпты әрі эмоционалдық тұрғыдан ауыр үдеріс. Жанел әрбір тағдырды мұқият зерттеп, бір кездері жануарды құтқарған адамдармен сөйлеседі және сол естеліктерді жанды әңгімелерге айналдырады. Жобаның ерекшелігі – автордың тек деректерді ғана емес, сонымен қатар ауырсыну, үміт және өмірдің ғажайып күшін шынайы эмоциялар арқылы жеткізе білуінде. Бұл тәсіл өз нәтижесін беріп жатыр: оқырмандар қаңғыбас жануарларға басқаша қарай бастайды, мейірімділік туралы ойланады, ал кейбірі тіпті үй жануарларын панажайдан алып жатады. Осылайша жоба жинаққа енген ондаған жануарды ғана емес, санасы өзгеріп жатқан жүздеген адамды қамтып отыр.

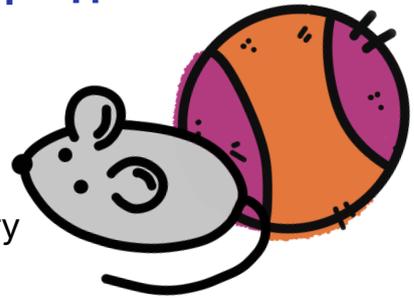
Жобаға қаржылық және ресми қолдау Ұлттық волонтерлік желінің «Kazakhstan for Animals» шағын гранттар байқауы аясында көрсетілді. Ауыр тағдырлар мен жоғалтуларға толы оқиғалармен жұмыс істеу эмоционалдық тұрғыдан қиын болғанына қарамастан, Жанел шындықты жеткізуге және адамдарды шабыттандыруға деген ниетпен жазуын жалғастырып келеді. Алдағы уақытта жобаны дамыту үшін ақпараттық қолдау мен кітапты басып шығаруға көмек қажет. Жанел «Хвостатые судьбы» баспа нұсқасы елдің түкпір-түкпіріндегі мектептерге, кітапханаларға және панажайларға жетсе деп армандайды. Өз тәжірибесін ол әмбебап деп санайды: егер жүректен әрекет етіп, жақсылықтың күшіне сенсе, кез келген бейжай емес адам өз қаласындағы «Хвостатые судьбы» дауысына айнала алады.

Қалалық фестиваль тұтыну мәдениетін өзгертеді

«ÖMIR FEST», экофестиваль

Аймақ: Алматы қ.

Бағыттары: іс-шаралық волонтерлік (Event),
зооқорғауды және этикалық өмір салтын танымал ету
Үйлестіруші: Хасанова Альфия Рашидовна

Экология мен зооқорғауды отбасылық мереке форматында біріктіретін ауқымды қалалық іс-шара. Фестиваль панажайларға қаражат жинау үшін тегін алаң ұсынып, зооволонтерлікке деген көзқарасты «өтініш білдіруден» позитивті әрі жасампаз форматқа өзгертеді.

Қазақстанда жануарларды қорғау мен экология тақырыптары көбіне өткір мәселелер арқылы қозғалады: қаңғыбас иттер мен мысықтардың азабы, қоршаған ортаның ластануы, толып кеткен қоқыс полигондары. Мұндай тәсіл шынайы болғанымен, көп жағдайда адамдарда қорғаныш реакциясын туғызып, жағымсыз ақпараттан оқшаулануға ұмтылу немесе кінә сезімін тудырады. Жоба үйлестірушісі Альфия Хасанова және оның командасы мүлде басқа форматтың қажеттігін байқады – позитивті, отбасылық және шабыттандыратын. «Бізге этикалық өмір салты шектеулермен немесе кінә сезімімен емес, қуанышпен, денсаулықпен және шығармашылықпен байланыстырылатын кеңістік құру маңызды болды», – деп түсіндіреді жобаның бастамашылары. Осылайша «Ömir Fest» («Өмір фестивалі») дүниеге келді.

«Ömir Fest» – бұл ашық аспан астында өтетін ауқымды іс-шара, ол қауымдастықтарды біріктіретін платформа ретінде жұмыс істейді. Фестиваль бағдарламасы қонақтарды белсенді қатыстыруға негізделген: көгалда йога сабақтары, апсайклинг бойынша шеберлік сабақтары, балалар аймақтарындағы интерактивтер ұйымдастырылады, онда аниматорлар ойын форматында жануарларға мейірімді болудың маңызын түсіндіреді. Фестивальдің орталық бөлігін зооқорғау бастамаларын қолдауға бағытталған қайырымдылық аймағы алады. Ұйымдастырушылар баспаналар мен қорларға жәрмеңке үшін тегін орындар ұсынады. Бұл волонтерлерге өз мерчін немесе қолөнер бұйымдарын сатып, қамқорлығындағы жануарларды емдеуге қаражат жинауға мүмкіндік береді. Ең бастысы – оларды бұрын баспанаға барып көрмеген, жаңа әрі кең аудиториямен таныстырады.

Ұйымдастырушылар іс-шараның белгілі бір стандарттарын белгілей отырып, тұтас этикалық кеңістік қалыптастырады. Алаңда қалдықтарды бөлек жинау және бірреттік пластиктен бас тартуды көздейтін Zero Waste қағидаты енгізілген. Фуд-корт Cruelty Free форматында жұмыс істеп, қонақтарға тек өсімдік негізіндегі тағамдарды ұсынады және жануарлардан алынатын өнімдерден бас тартудың дәмді де болуы мүмкін екенін көрсетеді. Бұл тәсіл фестивальдің негізгі идеясын – зорлық-зомбылықсыз өмір салтын нақтылай түседі.

Фестиваль моделі өзінің тиімділігін дәлелдеп, бір іс-шара барысында 1000-нан астам адамды жинайды. Бұл зооволонтерлікті тар белсенділер шеңберінен шығарып, кең қалалық кеңістікке алып шығуға мүмкіндік береді. Осындай форматтың арқасында зооволонтерлердің бейнесі де өзгереді: қонақтар оларды «шағымданушылар» ретінде емес, сапалы контент пен мерекелік атмосфераны қалыптастыратын адамдар ретінде қабылдайды, бұл қорларға деген сенімді айтарлықтай арттырады. Гранттық қолдау мен серіктестік жарналардың үйлесуі жобаның тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Команданың жоспарында – фестивальді Алматы қаласының дәстүрлі жыл сайынғы іс-шарасына айналдыру және тәжірибені франшиза арқылы Қазақстанның басқа да ірі қалаларына, атап айтқанда Астана мен Шымкентке тарату бар.

Жануарларға арналған IT-маркетплейс

«ADOPTLY», цифрлық платформа

Аймақ: Қазақстан Республикасы (цифрлық кеңістік)
Бағыттары: IT-волонтерлік, зооқорғауды цифрландыру
Сайт: <https://adoptly.kz/>

Қазақстан бойынша панажайлар мен жеке кураторлардағы жануарлардың анкеталарын біріктіретін мамандандырылған онлайн-агрегатор. Ақылды сүзгілер мен интуитивті интерфейс жануарды табу және асырап алу процесін жеңілдетеді.

Қазақстанда жыл сайын мыңдаған жануар үйсіз қалады, ал орналастырудың дәстүрлі тәсілдері – қағаз хабарландырулар мен әлеуметтік желілердегі бейберекет жазбалар – тиімділігін жоғалтып келеді. Қоғамдық парақшалардағы жаңалықтар ленталары ақпаратқа шамадан тыс толы, әлеуметтік желілердің алгоритмдері жануарларға қатысты контентті жиі жасырып қояды, ал, мысалы, «Астанадағы кішкентай ит» сияқты нақты параметрлер бойынша жануар табу іс жүзінде мүмкін болмай қалады. Бірыңғай, қолайлы дерекқордың болмауы жаңа иесін іздеп жүрген жануар мен әлеуетті қожайын арасындағы елеулі кедергіге айналды.

Осы мәселені шешу үшін Adoptly командасы әлеуметтік миссиясы бар, заманауи маркетплейстер мен дейтинг-қосымшалардың қағидаттарына негізделген мамандандырылған цифрлық платформа-агрегатор құрды. Сервистің басты артықшылығы – деректерді орталықтандыру: платформа көптеген кураторлардан, панажайлардан және қорлардан алынған жануарлар анкеталарын бір жерде біріктіреді. Осылайша пайдаланушылар әлеуметтік желілердегі ондаған бытыраңқы парақшаларға жазылмай-ақ, асырап алуға қолжетімді барлық жануарларды көре алады.

Платформаның жұмыс тетігі технологиялық тәсілге негізделген. Икемді сүзгілері бар «ақылды іздеу» пайдаланушыға болашақ досын саналы түрде таңдауға мүмкіндік береді: қала, жануар түрі, жынысы, жасы және өлшемі бойынша. Мұндай тәсіл қожайын мен жануардың үйлесімділігін айтарлықтай арттырып, орналастырудың тұрақтылығына оң әсер етеді. Интерфейс пайдаланушыға ыңғайлылықты ескере отырып әзірленген: «асырап алу» үдерісі интуитивті түрде түсінікті, ал платформа артық делдалдарсыз кураторлардың тікелей байланыс деректерін ұсынады.

Adoptly жобасының әлеуметтік әсері жануарларды орналастыру тиімділігінің артуынан көрінеді: құрылымдалған ақпарат пен сапалы фотосуреттердің арқасында жануардың үй табу мүмкіндігі бейберекет жарияланымдармен салыстырғанда бірнеше есе жоғарылайды. Сонымен қатар заманауи IT-өнім жаңа аудиторияны, әсіресе қызметтің ыңғайлылығы шешуші мәнге ие болатын жастар мен цифрлық ұрпақты тартуға мүмкіндік береді.

Жоба зооқорғау саласындағы имидждің өзгеруін айқын көрсетеді: жануарларға көмектесу – бұл тек панажайлардағы ауыр физикалық еңбек қана емес, сонымен қатар жоғары технологияларды, дизайн мен маркетингті қолдану. Цифрлық модель жоғары деңгейде масштабтауға қолайлы және Қазақстанның барлық аймақтарын оңай қамти алады, ал болашақта қаңғыбас жануарлар мәселесін гумандық әрі технологиялық жолмен шешетін «ақылды қалалар» экожүйесінің бір бөлігіне айналуы мүмкін.

Жануарлар құқығын қорғаудағы интеллектуалдық волонтерлік «ANIMAL LAW» орталығы

Maqsut Narikbayev University Әкімшілік және неміс құқығы ғылыми мектебінің құрылымдық бөлімшесі

Аймақ: Астана қ. (ықпалы - республикалық)
Бағыттары: интеллектуалдық волонтерлік (Pro bono), ғылыми зерттеулер, зооқорғау саласындағы құқықтық ағарту
Сайт: <https://cal.mnu.kz/>

Аймақ үшін бірегей ғылыми-құқықтық орталық: университет базасында іргелі зерттеулер жүргізу және Pro bono сараптама ұсыну үшін құрылған. Орталық заңнаманы жетілдірумен және жануарлар құқығын қорғауға маманданатын заңгерлерді даярлаумен айналысады.

Қазақстанда «Жануарларға жауапкершілікпен қарау туралы» Заңның қабылдануы маңызды серпіліс болды, алайда бұл қадам аталған салада білікті кадрлардың және терең ғылыми зерттеулердің айқын тапшылығын көрсетті. Жануарларды қорғау саласындағы құқық қолдану тәжірибесі жиі тежеліп қалады, себебі жануарлар әлемі классикалық құқықтану үшін белгілі бір дәрежеде «соқыр аймақ» болып қала береді. Қағаз жүзінде ғана жарияланатын емес, нақты өмірде жануарларды тиімді қорғайтын жұмыс істейтін құқықтық тетіктерді қалыптастыру үшін ғалымдар мен практиктердің күш-жігерін біріктіруге деген өзекті қажеттілік туындады.

Осы сын-қатерге жауап ретінде Maqsut Narikbayev University (MNU) базасында «Animal Law» орталығы құрылды. Бұл – аймақ үшін бірегей платформа әрі академиялық ортаның әлеуметтік жауапкершілікті өз мойнына алуының жарқын үлгісі. Орталық ғалымдардың, тәжірибелі заңгерлердің және зооқорғаушылардың күшін біріктіріп, мәселелерді ғылым, құқық және волонтерлердің нақты далалық жұмысы тұрғысынан кешенді түрде қарастыруға мүмкіндік береді.

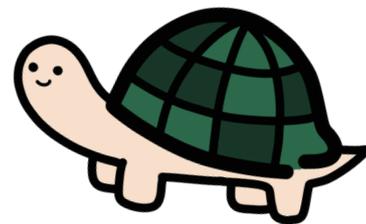
Орталықтың қызметі екі негізгі бағытқа негізделген. Біріншіден, жануарлар әлемі саласындағы құқықтық мәселелер бойынша іргелі зерттеулер жүргізіліп, ұлттық заңнаманы жетілдіруге арналған нақты ұсынымдар әзірленеді. Екіншіден, студенттер мен құқық қорғау органдары қызметкерлерін ағарту арқылы қоғамды гуманизациялауға бағытталған білім беру жобалары іске асырылады. Бұл ретте орталықтың оқытушылары мен сарапшылары өз үлесін өтеусіз негізде (Pro bono) қосып, интеллектуалдық волонтерліктің айқын үлгісін көрсетеді.

Орталықтың қызметі жануарларға қатыгездік қалыпты құбылыс ретінде қабылданбайтын, ал зооқорғау құқықтың мойындалған саласына айналатын жаңа құқықтық мәдениетті қалыптастыруға ықпал етеді. Animal Law бағыты бойынша қалыптасып келе жатқан жаңа буын заңгерлері жануарлар құқықтары саласында эмпатияға және терең білімге ие, бұл олардың болашақтағы ықпалын қамтамасыз етеді.

Жетекші жоғары оқу орнының ғылыми мектебінің құрылымдық бөлімшесі бола отырып, Animal Law орталығы жоғары институционалдық тұрақтылыққа ие. Команданың жоспарында зерттеу бағыттарының аясын кеңейту және Қазақстандағы заң шығару үдерістеріне ықпалын күшейту көзделген.

Ортаазиялық тасбақаны құтқару миссиясы

«TASBAQA» табиғатты қорғау қоры

«Tasbaqa» қоғамдық қоры

Аймақ: Қазақстан Республикасының оңтүстік және батыс аймақтары
(ағартушылық қызмет - бүкіл ел)

Бағыттары: биоалуантүрлілікті сақтау, жабайы жануарларды оңалту,
экологиялық ағарту

Инстаграм: @tasbaqa_kz

Табиғаттан заңсыз алынуы және үй жағдайында дұрыс күтім жасалмауы салдарынан зардап шеккен ортаазиялық тасбақаларды құтқаруға және оңалтуға бағытталған жоба. Қор жануарларды емдеумен, оларды табиғи ортаға қайтарумен және биоалуантүрлілікті сақтау үшін халықты ағартумен айналысады.

Ортаазиялық тасбақа антропогендік әсерден қатты зардап шегіп отырған осал түрлердің бірі болып табылады. Әр көктем сайын бұл бауырмен жорғалаушылардың жүздегені оларды «тірі ойыншық» ретінде қабылдайтын адамдар тарапынан заңсыз түрде табиғи мекен ету ортасынан алынып кетеді. Алайда үй жағдайында – қалалық пәтерлердің еденінде, дұрыс температуралық режим мен арнайы қоректенуісіз – жабайы жануарлар әртүрлі аурулардан біртіндеп әлсіреп, жойыла бастайды. 2023 жылдың жазында ресми түрде тіркелген «Tasbaqa» қоры осы түрдің жойылып кету қаупіне азаматтық қоғамның тікелей жауабы болды.

Қордың қызметі популяция санының тұрақты қалпына келуіне жағдай жасауға бағытталған. Жұмыс кешенді түрде жүргізіледі және бірнеше кезеңді қамтиды. Ең алдымен бұл – емдеу және оңалту: қор дұрыс күтім көрмеген тасбақаларды қабылдайды, волонтерлер жануарларға қажетті дәрі-дәрмекпен ем көрсетеді, дұрыс тамақтануын жолға қояды және оларды дербес өмірге дайындайды. Барлық күш-жігердің басты мақсаты – сау жануарды оның табиғи мекен ету ортасына қайта жіберу, өйткені табиғатқа қайтарылған әрбір дарақ дала экожүйесінің қалпына келтірілген бір бөлігі болып табылады және осы табиғи аймақтың биоалуантүрлілігін сақтауға үлес қосады.

Сонымен қатар антропогендік факторларды азайтуға бағытталған ауқымды ағартушылық жұмыс жүргізіледі. Белсенділер халыққа тасбақаларды жабайы табиғаттан алуға болмайтынын түсіндіреді және «тасбақаға үйде жақсы» деген мифтерді жүйелі түрде жоққа шығарады. Қор қоғамда тасбақа – үй жануары емес, жабайы жануар екені туралы түсінік қалыптастырады. Ұйым жарақат алған бауырмен жорғалаушыны тапқан немесе бұрын тұтқында ұсталған жануарды оңалтуға тапсырғысы келетін адамдар үшін өзіндік ресурстық орталыққа айналды.

2024 жылы волонтерлер мен донорлардың бірлескен күш-жігерінің арқасында ондаған тасбақа құтқарылып, емделіп, қайтадан табиғатқа жіберілді. Жоба зооволонтерлік назарын әдеттегі мысықтар мен иттерден Қазақстанның жабайы фаунасын қорғауға аударуымен бірегей болып табылады және ұлттық табиғи мұраны сақтауға үлес қосады. Қор өз қызметін дәрі-дәрмек пен жем-шөпке қаражат жинайтын бейжай қарамайтын азаматтардың қаржылық қолдауы және волонтерлердің ақпараттық көмегі арқылы жалғастырып келеді.

Жалғыздыққа қарсы зоотерапия

ВРЕМЯ СЛЫШАТЬ ТЕХ, КТО НЕ ГОВОРИТ

«AmanZhol и K» қоғамдық қоры

Бағыттары: зоотерапия, әлеуметтік қолдау, зооволонтерлік

Жетекшілер: Джекебаева Дильназ Сакеновна (ҚҚ жетекшісі) және

Джекебаева Гульзада Амантаевна (әлеуметтік сала маманы, БҰҰ волонтері)

E-mail: amanzhol8k@mail.ru

Инстаграм: @amanzhol.ik

Қарт адамдарға және мүгедектігі бар адамдарға жануарлармен терапиялық қарым-қатынас арқылы психологиялық қолдау көрсетуге бағытталған бастама. Жобаның ерекшелігі - процеске құтқарылған, тасталған жануарларды тарту: бейімделуден кейін олар «төрт аяқты терапевтерге» айналады.

«AmanZhol и K» қоғамдық қоры ұзақ жылдан бері халықтың осал санаттарын, соның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен қарт азаматтарды қолдаумен айналысып келеді. Қордың құрылуына әлеуметтік салада 25 жылдан астам тәжірибесі бар маман және БҰҰ волонтері Гульзада Амантаевна Джекебаева бастамашы болды, ал жобаларға әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру және ҰЕҰ-ды оқыту саласында көпжылдық тәжірибесі бар Дильназ Сакеновна Джекебаева жетекшілік етеді. Қор командасының құрамында шамамен 10 тұрақты маман – әлеуметтік қызметкерлер, психологтар мен педагогтар, сондай-ақ 20-дан астам белсенді волонтер бар. Әлеуметтік орталықтардың қамқорлығындағы адамдарда эмоционалдық қолдаудың жетіспеушілігін толықтыруға деген ұмтылыс «Время слышать тех, кто не говорит» жобасының пайда болуына себеп болды.

Қор командасы көптеген қарт адамдар мен мүгедектігі бар жандардың жалғыздық пен мазасыздықтан зардап шегетінін байқады, ал бұл жағдайды стандартты әлеуметтік қызметтер толық өтей алмайды. Осылайша олар зоотерапияның әлеуетін пайдалануға шешім қабылдады, өйткені жануарлар шексіз сүйіспеншілік сыйлап, күйзелісті еңсеруге және өмірге деген қызығушылықты қайта оятуға «көпір» бола алады. Жобаның басты мақсаты – осы адамдардың эмоционалдық жағдайы мен өмір сапасын жақсарту, сонымен қатар қоғамда мейірімділік пен жауапкершілік мәдениетін дамыту. Негізгі жұмыс арнайы дайындықтан өткен иттер мен мысықтарды апарып, зоотерапияның тұрақты көшпелі сеанстарын ұйымдастырудан тұрады.

Жобаның ерекшелігі – жануарларға көмектесудің бірегей циклі. Қайырымдылық үйінің қақпасына кейде қаңғыбас жануарларды тастап кетеді, және қор бұған бейжай қарай алмайды: оларды құтқарып, емдеп, әлеуметтендіреді. Бейімделуден кейін бұл жануарлар толыққанды көмекшілерге айналып, терапиялық кездесулерге қатысып, жылу мен қуаныш сыйлайды.

Жоба іске асырылған 2022 жылдан бері 100-ден астам адам жануарлармен қарым-қатынас жасау мүмкіндігіне ие болды, ал 30-дан астам мысық пен ит бейімделуден өтті. Тек 2025 жылдың қыркүйек-қараша айлары аралығында 26 қарт адам мен шамамен 10 жануар қамтылды.